

POVIJESNI MUZEJ HRVATSKE
ZAGREB

Odjel Srba u Hrvatskoj

KATALOG MUZEJSKIH ZBIRKI

IV

Urednik
dr LELJA DOBRONIĆ

VLADIMIR MOŠIN

STARI RUKOPISI SRBA U HRVATSKOJ

od XIII do XX stoljeća

ZAGREB

1970

Fotografije
LJERKA KRTELJ

Tisak: »Medicinska naklada«, Zagreb, Šalata 3

UVOD

Zbirka ćirilskih rukopisa Odjela Srba u Hrvatskoj Povijesnog muzeja Hrvatske nastala je prilikom formiranja Muzeja Srba u Hrvatskoj kao odjela Muzeja za umjetnost i obrt 1946. god. preuzimanjem kulturnih spomenika koji su bili spaseni u doba uništavanja srpskih kulturnih spomenika na teritoriju Hrvatske 1941. god. te su se do tada čuvali dijelom u trezoru zagrebačke Sveučilišne knjižnice, dijelom u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu. Tada su rukopisi i ostali predmeti s područja drugih republika predani tamošnjim crkvenim vlastima.

Zbirka starih rukopisa koja se s ostalim materijalima Muzeja Srba u Hrvatskoj 1963. god. integrirala s Povijesnim muzejom Hrvatske broji 86 spomenika koji potječu iz manastira Gomirje (14), Lepavine (9), Orahovice (27), vladičanstva u Pakracu (10) i Plaškog (6), te parohijskih crkava u Kostajnici (5), Petrinji (2), Karlovcu (2), Plavnu (1), Obrovcu (1), Majaru (1), Škarama (1) i Kolariću. Za 5 spomenika nije se mogla odrediti provenijencija. Nekoliko rukopisa bilo je nabavljeno kasnije kupnjom u antikvarijatu ili od privatnika.

Pojedine od navedenih zbirki — u Gomirju, Lepavini, Orahovici, Plaškom, Pakracu — imale su svoje inventare rukopisa i starih štampanih knjiga, ali nijedan od tih inventara nije bio objavljen. Mora se smatrati da rukopisi nisu ni bili sistematski pregledani radi katalogizacije, jer ni jedan od ovih spomenika nije imao folijaciju. Posebno su bili proučavani pojedini rukopisi od prof. Radoslava Grujića (napose u Orahovici), koji je u njih stavio ceduljice sa sumarnim podacima o sadržaju i kronologiji rukopisa (isto tako prof. Milan Radeka u Gomirju). Najviše su bili iskorišteni za ispisivanje zapisa (najviše R. Grujić i D. N. Oklobdžija), od kojih su mnogi ušli u »Stare srpske zapise i natpise« od Lj. Stojanovića. Više fotografskih snimaka s pojedinih primjera knjižne ornamentike i starih korica objavio je R. Grujić u svojim radovima o Pakračkom vladičanstvu i o manastiru Orahovici, zatim Dejan Medaković u članku o manastiru Gomirju (1949), pojedini snimci i podaci u katalogu »Rukopisna i štampana knjiga« u idanju Muzeja primenjene umetnosti u Beogradu 1952. god. u vezi sa izložbom, i u »Izložba srpske knjige i štampe u Hrvatskoj«, izdanje Prosvjete u Zagrebu 1950. godine.

Opis ćirilskih rukopisa u Muzeju Srba u Hrvatskoj obavio sam u toku nekoliko mjeseci od kraja 1959. do maja 1960. god. u vezi s katalogizacijom zbirke, a u stalnoj suradnji s direktorom Muzeja Fedorom Moačaninom. Prilikom tog rada svi su rukopisi folijirani, te je određen stepen sačuvanosti rukopisa i korica uz primjedbe o eventualnoj konzervaciji i restauraciji. Kod svih rukopisa na papiru vađeni su vodeni znakovi, koji su uzeti u obzir pri datiranju spomenika. Kao i prilikom drugih opisa, znakovi su uspoređeni uglavnom sa izdanjem Brike (Ch. Briquet, *Les filigranes*, I—IV, Genève 1907, éd. 2°, 1921.) a za mlađe doba posebna je pažnja posvećena priručniku V. Nikolaeva, *Vodjanije znaki Otomanskoj imperiji*, I, Sofi 1954, koji uza sve manjkavosti stručne obrade građe, od posebne je koristi za južnoslavenske spomenike, jer sadrži znakove mletačke provenijencije. Pored toga mnogo sam se koristio građom moje vlastite zbirke prikupljene iz južnoslavenskih arhiva.

Od stručne literature u kojoj se nalaze podaci o rukopisima navedenih zbirka i o ličnostima i prilikama, koji se u njima spominju citiramo u prvom redu ove:

Manojlo Grbić, Karlovačko vladičanstvo, knj. I—III, 1891—1893.

Radoslav Grujić, Pakračka eparhija. Istorijsko-statistički pregled. (Spomenica o srpskom pravoslavnom vladičanstvu Pakračkom u slavu četrdesetgodišnjice episkopstva, šezdesetgodišnjice sveštenečke službe i osamdesetpetgodišnjice života vladike Mirona, Pakrac, 1930.)

Radoslav Grujić, Starine manastira Orahovice u Slavoniji. (Starinar, III serija, knj. XIV, Beograd 1934, poseban otisak, str. 1—62.)

Vladimir Krasić, Opis manastira Pakre, Prilog k istoriji Srpske crkve. (Napose štampano iz »Stražilova«), Novi Sad, 1886.

Vladimir Krasić, Manastir Lepavina. Prilog k srpskoj istoriji. (Preštampano iz 158, 159 i 160 sveske »Letopisa« za 1889.) Novi Sad, 1889.

Dejan Medaković, Manastir Gomirje (Naučni prilozi studenata Filozofskog fakulteta), Beograd, 1949, str. 159—170.

Lazar Bogdanović, Zapisi na rukopisima i štampanim knjigama manastira Orahovice (Brankovo Kolo, 1898, str. 1592—1597).

Ljubomir Stojanović, Stari srpski zapisi i natpisi, knj. I—IV, Beograd, 1902—1926.

O navedenim manastirima i crkvama vidi još:

Vladimir Petković, Pregled crkvenih spomenika kroz povescnicu srpskog naroda. SAN, Beograd 1950.

Sistematski potpuni opis ove zbirke izradio sam 1960. god. za Arheografsku komisiju pri Savjetu za kulturu SR Srbije, a poslije likvidacije Komisije prešao je u Arheografsko odjeljenje Narodne biblioteke SRS u Beogradu, koja ga objavljuje u svojoj seriji opisa ćirilskih rukopisa.

KATALOG

RASPORED KATALOŠKE JEDINICE

Redni broj — Naziv rukopisa (oznaka sadržaja)

Vrijeme nastanka

Mjesto nastanka

Odakle je došao u Muzej

Inventarni brojevi

Veličina

Pismo

Ornamentika

Uvez

Vodeni znakovi

Sadržaj

Stanje sačuvanosti

Zapisi

Kataloške jedinice razvrstane su po abecednom redu mjesta iz kojih rukopisi potječu.

GOMIRJE

1. OKTOIH

Kraj XV početak XVI stoljeća

Zapadna Bosna

Manastir Gomirje

Gomirje 37. R 56/870

Rukopisna knjiga I—326 lista. Veličina 19,1 × 13,8 (8°)

Pismo: Po 17 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: Daske sa žlijebom po rubu, u koži, sprijeda i straga okvir s rombom i dijagonalama, kopče. Vodeni znakovi: Ruke sa zvijezdom sl. B. 10727/1497 i 10715/1495—99.

Sadržaj: 1) 1—205: Oktoih vaskrsni za sve glasove.

2) list 206—325v: Oktoih nedeljni od I—VI. glasa

U vrlo dobrom stanju, uvez odlično sačuvan, u tekstu nedostaju dva lista, na početku i jedan na kraju. Iza lista 37 manjka 1. Iza lista 46 jedan list mjesto kojeg ulijepljen prazan. Iza lista 294 jedan list.

List 42: »Pitah tere pokusih pero i mastilo«.

List 124: »Poite ne klinite ako je grubo pisano«.

List 205v: »Grubo mastilo bi tere ne mogoh pisati«.

List 228v: uputstvo »kako podobajet peti oktajah«.

List 236: »Sii knižicu ponovi slova snaha blaženie babe Cviete za svoju dušu kršteno ugra Bog da prosti«. Ispod toga molitva.

List 326v: »Da se zna kade kahuri prijaše Novi pri cara Mehmed va leto 7195 (1686), meseca septtemrija dan 7 uvi mne gospodi uvi koliku tugu duša imat (o) d trskoga zla jest zaista«.

»Siju knjigu pririmi Grigorije Gomirac ot Georgije na ruke leta 1731«.

Prednja korica: »Grigorije poroh az Giniću pošto moreše«.

Na listu 1 i 1v — molitve

Na listu 1. gore — 7044.

2. SLUŽABNI MINEJ ZA JUNI

Početak XVI stoljeća (prva četvrt)

Manastir Gomirje

Gomirje 3. R 53/867

Rukopisna knjiga od VI—181 listova (179—181 prazni). Veličina 30,5 × 20,3 (2°)

Pismo: Po 27, 29 i 30 redova, srpski poluustav. Ornamentika: List 1 — zastavica geometrijskog biljnog stila plavo-zelena na crnom fondu. Uvez: drvo sa žlijebom po rubovima. U koži, sprijeda i straga okvir sa dijagonalama i palmetama u trokutima. Vodeni znakovi: Kardinalski šešir tipa B—3401, 3407, 3457. Tijara sl. B—4901, luk sa kontramarkom PS, sl. B—818, te sidro u krugu — sve iz prve četvrti XVI stoljeća. Na dodatom dijelu: Službe sv. Lazara, sidro u krugu s SC iz treće četvrti XVI stoljeća.

Sadržaj: List 1—75a: Službe od 1—15 juna. List 96—178v: Službe za juni, između listova 75a i 96 umetnuta je služba knezu Lazaru, koja je raskinula službu proroku Amosu. List 87—91 — Žitije kneza Lazara. Dobro sačuvan, otkinuta jedna kopča. Kod umetnutog dijela listovi manjeg formata, prošireni sa nalijepljenim trakama, koje su se na više mjesta odlijepile.

Na listu 95v: bilješke o nastavku teksta službe proroka Amosa.

3. APOSTOL

Početak XVI stoljeća

—

Manastir Gomirje

Gomirje 39. R 49/863

Rukopisna knjiga IV—218 listova. Veličina 30,5 × 19,5 (2°).

Pismo: Po 24 reda srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1. crvena crtana zastavica s kosom rešetkom. Uvez. Daske u koži s izvučenim rubom, rebrima na hrptu i kopčama. Sprijeda medaljon s Raspećem u koncentričkim okvirima. Otraga okvir s rombom, dijagonalama, palmetama i rozetama. Vodeni znakovi: U osnovnom dijelu arbalet u krugu tipa B—743 iz 1501. g. Pri kraju sidro u krugu s trolistom s kraja XVI stoljeća (tipa B—568 ali bez kontramarke) i dvostruko sidro i kontramarka. BE iz cca 1530/40.

Sadržaj: 1) Od lista 1—194v: Apostolska djela i poslanice sa skazanimijama. 2) Od 195—217: Sbornik 12 mesecem. 204: posta i pedesetnice, 209v—211v: Prokimni, 212—216: Sinaksar od nedelje druge do sirne, 217: Ključ glasovima i dnevni prokimeni

Odlično sačuvano

List IV: »Sia knjiga glagoljemi Apostol od monastira Goemirja hram svetago i velikago proroka i predteče Ioana obnovi se mnogogrešnoju i boljnoju rukoju monaha starca *nyu3oA* (tajnopis: Kirila), v leto 7215 (1707) od roždestva Hristova pri igumanu Joakimu jero-

monahu. I v to leto prestavi se sveto počivši patriarh Arsenije Črnovejić v carstvujuštom gradu Beču (Stojanović 7357—7358). Str. 218v »Miloša« XVIII stoljeće

4. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Druga četvrt XVI stoljeća

Proiguman Atanasije

Gomirje

Gomirje 4. R 33/847

Rukopisna knjiga od II—208 listova. Veličina 30,5 × 21 (2°).

Pismo po 26 redova srpski poluustav. Ornamentika: list 1v: Pletena crveno-zelena zastavica, list 2: pletena stepenasta zastavica istog kolorita, list 104 i 145v: uska pletena zastavica i lijepi inicijali istog stila i drugi crveni sa zavojcima. Uvez: daske sa žlijebom, u koži. Sprijeda i otraga koncentrični okviri sa rombom i dijagonalama unutra. Vodeni znak: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom AS, B—530 iz 1531—33. Kod uveza sidro u krugu s kontramarkom B (?) iz sredine XVI stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1 — prazan, list 1v: Čin kako peti psaltir, list 12—87: Psaltir, list 87—95: Pesn Moiseva itd., list 95—103v: Molitva po psaltiru, tropari, Bogorodični, Troični. 2) List 104—134v: Časlovac . . . po ustavu sv. Savi Jerusolimskog, list 135—145: akatist Bogorodici. 3) List 145v—193: Sinaksar vsago leta po tipiku Ierusalimskomu, list 193—204v: Veliki post i Pedesetnica, iza lista 204 izgubljen 1 list, list 205—206: Bogorodični i Krstobogorodični, list 206v — prazan, na praznom listu 207 kasniji zapis »Se dni dobri . . .« za mesec septembar do avgusta. Zapisi: »Jeromonah. Da se zna sija knjiga manastira Gomirja 1734 meseca fevra 6 d«.

»Sia knjiga svetoga Iohana Prediteča meseca veverari 5 dan tako jest«. Na listu I pečat manastirske arhive, biblioteke i riznice Gomirja br. 4.

5. TETRAEVANĐELJE

Druga četvrt XVI stoljeća

—

Manastir Gomirje

Gomirje 4. R 44/858

Rukopisna knjiga III—247 (245—247 prazno). Veličina 29 × 19 (2°)
Pismo po 23 reda srpski poluustav. Ornamentika: list 1 crtana crvena pletena zastavica, list 5: velika pletena geometrijska biljna zastavica u plavo-bijelo-crvenoj boji i inicijal K., list 108v: crveno-bijela zastavica od pletenih krugova, list 181: geometrijska biljna žuto-crvena zastavica sa crtanim krstom i simbolima 4 evanđelista, list 231: žuto-crveno-crna geometrijska biljna zastavica, list 240: uska geometrijska crveno-žuta zastavica.

Uvez: Daske sa rubom i rebrima na hrptu i kopčama. Sprijeda medaljom sa Kristom na prijestolju i okolnim figurama u baroknom okviru. Pozlačeno. Otraga koncentrički okviri s ukrasnim medaljona i rozetama. Vodeni znakovi: Kardinalski šešir sa kontramarkom BZ, PZ, sl. br. 3475 i 3489 iz 1535/36. Sidro u krugu s kontramarkom PA sl. br. 507 iz 1529/34.

Sadržaj: 1) List 1—2v: Glave Matejeva evanđelja, list 2v—4: Teofilaktov predgovor, list 5—65: Matejevo evanđelje, 2) List 66—67 glave Markova evanđelja, list 67—68v: Predislovie, list 69—108: Markovo evanđelje. 3) List 108v—110: Glave Lukinog evanđelja, list 110 v: Predislovie, list 111—177: Lukino evanđelje, 4) List 178: Glave Jovanovog evanđelja, list 178—180: Predislovie, list 181—230: Jovanovo evanđelje. 5) List 231—238: Sbornik 12 mesecem, kako obretati evangelia, prokimeni vaskrsni ukaz glasovom vaskrsnih evanđelja. 6) List 239—239v: Skazanije prejemljušteje 7) List 240—244: Sinaksar.

6. POSNI TRIOD (FARISEOVAC)

Prva polovina XVI stoljeća.

—
Manastir Gomirje

Gomirje 7. R 57/871

Rukopisna knjiga: I—336 listova: Veličina 30,3 × 19,5 (4°)

Pismo po 28 redova srpski poluustav, pravopis s tragovima resavske škole, akcenti nedosljedni. Ornamentika: crtana crno-bijela zastavica neobizantinskog stila na listu 1. Uvez: daske u žutoj koži s izvučenim rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda ornamentirani pravougaonik u koncentričnim okvirima, otraga 8 trokuta s medaljonima. Kožnate kopče s metalnim krajem. Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom PA, kardinalski šešir s kontramarkom IA i krinom. Kod uveza — 3 polumjeseca bez kontramarke. Na dodatnom listu 333 — grb XVIII stoljeća.

Sadržaj: List 1: Troični, list 3: Triod, list 319v: sjedalni, list 333v: (dodani): Katavasija: »Pomošćnik i pokrovitelj«.

Dobro očuvan, ali ima oštećenja na koži uveza.

Na listu 1v: zapis »Sia kniga glagolemi žitie svetoga Iovana prediteča Krstitela u mo(na)stiru Goemirju ermona(h) Grigorija ot roždastva H(ristov)a (17)21« (?) Vjerojatno isti Grigorije Gomirac je u zapisu iz 1723 — Stojanović 7554.

7. TREBNIK

Sredina XVI stoljeća

—
Gomirje

Biblioteka manastira Gomirje br. 6. R 17/832

Rukopisna knjiga sa I—168 listova. Veličina 20,2 × 14 (8°)
Pismo po 19 redaka srpski poluustav. Ornamentika: na listu 1: crtana pletena zastavica. Uvez: Daske u koži. Sprijeda krst od rozeta i svjetova u okviru. Otraga okvir s rombom i dijagonalama.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu s kontramarkom AC, AB i IC iz sredine XVI stoljeća, vaga u krugu sl. — B—3077/1555 i grb.

Sadržaj: 1) List I (dodano »Čin pogribo mladenačkoga«). 2) List 1—110: Čin krštenja, list 17: Vjenčanja, list 26: Ispovedanje, list 35v: Razlučenije duše, list 41v: Pogreb belaca, list 78: Nad krtijom usapšim, list 84v: Na Bogojavljenje, list 95: Osvećenije vode 1. avgusta, list 104v: Čin ishoditi s krsti. 3) Molitve: list: 110: bezdaždiju, 110v: ot zlogo dažda, list 113: sv. Trifona u vinogradima, list 119: blagoslov hljebom, list 120: otpuštanje grijehova, list 125: blagosloviti vino, list 126: domu i hramu novu, list 126v: čin primati ot prihodeštih ot latinske vjere, list 129: Paraklis Bogorodici, list 138: svetiti maslo.

Uvez očuvan. Prva dva lista i XXIII svezak volantni i list 110.

Više zapisa na koricama i u knjizi o pomenima. Na listu 1v: zapis o pogodbi roka na Mihovil-dan pred svedocima: popom Jankom, porkulabom Nikolom i porucima (bez datuma). Na listu 1 zapis o pobiranju nekog dohotka s popom Jankom i porkulabom Nikolom (bez datuma), list 42: »Pčđoh i dođoh pasija mučna mjesta i šcah vnezapu pri puti izbavi me Tegiul angel.

8. SLOVO JOVANA ZLATOUSTA

Druga polovina XVI stoljeća

—
Gomirje

Gomirje 40. R 71/885

Rukopisna knjiga III—276 listova. Veličina 31,5 × 20,7 (2°)

Pismo po 30 redova srpski poluustav. Ornamentika: crtana pletena zastavica na listu 1. Uvez: Daske u koži sa izvučenim rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda i straga medaljon usred baroknog okvira. Kopče. Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom AP, MOP, PT od 1560—1575.

Sadržaj: List 1—275: Poučenije Jovana Zlatousta, Efrema Sirina, Anastazija Mniha, blaženog Evsebija, Georgija Nikodimijskog, list 185—198v: Nikodimovo evanđelje, Epifanija, Aleksandrijskog, Grigorija Bogoslova, Grigorija Niskog, list 248—252v: Jovana Egzarha na Vzneseenje, arhiepiskopa Prokla, Poučenije na ciklus Velikog posta i pedesetnice.

Odlično sačuvano. Iza lista 253 isječen jedan list.

List 1—3 »Sija knjiga svetago monastira Gomirja«.

List III: »Zlatoust. Sia kniga Zlatoust monastira Gomirje hram čstna proroka Predteče Joanna i obnovi se rukoju jeromonaha Kirila

Gomirca 1715 pri igumenu Gerasimu i v leto bist glad krepak v predelu sem na karlovačkoj kraini« (Stojanović 7447—8).

List I.: »1724 sia kniga poučiteljna svetago monastirja Gomirja. Pokajte se i verujte vo evangelije«.

List 276v: »Leto Gospodnje 1725 i to leto pobiše muži vole monastirske ni krive ni dužne pri higumnu Stefanu meseca marta 1 dan u Bosiljevu i na Lipi monastir Gomirje«. (Stojanović 7576)

Prednje korice: »1749 sego leta prestavilse preosveštenij gospodin episkop kostajničkij Aleksij (dodano Andrejević). Potom že gospodin episkop bogospasaemija eparhiji Pakračkija imenom Nikifor togda i gospodin episkop budimskij Vasilij (dodano Dimitrijević), Isaia (dodano Antonović) mitropolit serbskij sedel na prestole na celoe leto (ot 27 avgusta 1748 do 22 januara 1749). Ta že vo Viennii austrijskoj prestavi se. Vsi višepomenuti i episkopi jedinago leta prestaviše se vo večnija obitelji« (Stojanović 7932).

List I: »Rafail igumen gomirski sego leta 1751 tresla se zemlja oko mora i togda iz Rieke vsi graždani izbegli i vo okolnih selah žitelstvovali straha radi trusnago«.

List II: »1751. Segoe vremena carstvujuštu vo Vienne austrijskoj Mariji Terezii kralici hungarskoj i proč obladajuštu Francešku prvomu cesaru rimskomu imperatoru i carju germanskomu i proč i proč. Pavlu že Nenadoviću svetitelstvujuštu i načalstvujuštu nad vsem narodom serbskim i valahijskim i prestol arhiepiskopsko mitropolitiskij praveštu«.

9. EVANĐELJE UČITELJNO

1590. godina

Manastir Krka, rasoder Pankratije.

Manastir Gomirje.

Gomirje 1. R 69/883.

Rukopisna knjiga I—434 listova. Veličina 29 × 19,3 (2°).

Pismo po 26 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Pletena uska kolorirana zastavica na listu 1 i na listu 7. Uvez: Daske sa izvučenim rubom, koža, sprijeda medaljon u koncentričkim okvirima sa rozetama, otraga okvir sa uzdužnim prugama u sredini.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkom IT i ScC, iz 1583—86 g.

Sadržaj: 1) List 1—3: Predislovie skazanie kako stavleno bist učitelnoe evangelie, list 3v—6: Skazanie izvestno glavam iže sut i knize sei. — pregled sadržaja od 81 sastava, list 6v: prazan. 2) List 7—654v: Poučenijska izabranijska ot svetoga evangelija i mnogih božestvenih pisanijska . . . v vsaku nedelju . . . i na gospodskie prazdniki ot Mitara i fariseja, itd. — sastavi 1—52 za nedelje, list 53—81: na praznike i velike svece.

Očuvan vrlo dobro. Uvez nema jednu kopču, ali dobro sačuvan. Tekst je čitav.

List 434: »Vseviden i preblagomu Bogu slava i država v beskončnije vjeki amin. Pisase sia svetaja i božstvena kniga glagoljema evangelie učiteljnoe v leto 7098 pri hramu svetoga arhistratiga Mihaila monastir zovomii Krka pri duhovniku Iosifu i vsego bratstva. Poče se pisati meseca agusta 8 dan rasoder Pankratie (tajnopisom).

List I »Siju božestvenuju knjigu glagoljemuju poučenijska evangeliskoe obnovi rab Todor Vuinović za svoe telesnoe zdravie i duševnoe spasenie na službu svetomu Ioanu Predteči 1735«.

»Leta Gospodnja 1812 bist črez osm dneju v monastirje Gomirii visokopreosveštenij vladika gospodin Moisej blagorodnij ot Mioković v Kupe s visokoučenim pismovoditelem svojim Lazarom Miletić i s mnogimi inimi znatnimi osobami«.

Drugom tintom i drugom rukom: »Ovo e pisao Savva u monašestvu narečennij Iulian Merkal koji je posle iz monašestva izstupio u m. G. 11. mart 1850«. Potpis nečitljiv. (S. Ilić ≡ Sevastian Ilić arhimandrit?).

10. ČETVEROEVANĐELJE

1599. godina

Orešac

Manastir Gomirje

Gomirje 2. R 47/861

Rukopisna knjiga II—202. lista. (list 201—202 prazni pri uvezu). Veličina 32,3 × 22,1 (2°)

Pismo: Po 25 reda, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 6 crtana zastavica balkanskog tipa od pletenih krugova. List 57 crtana pletena zastavica. Na listu 91 neobizantinska zastavica, na listu 147 isto. Uvez: sačuvana samo prednja daska s kosim rubovima u baršunu s otisnutim tragovima okova, okrugli medaljon u sredini i na uglovima. Na hrptu vezice od rebara. Obrez je bio pozlaćen. List 145: uska mala zastavica, list 189v: mala crvena crtana zastavica. Vodeni znakovi: Grb sa M ispod zvijezde i pri uvezu monogram LC.

Sadržaj: 1) List 1—2 glave Matejeva evanđelja, list 2—3: »Sice počinaem evangelie peti . . .«, list 3v—5: Teofilaktovo predislovie, list 6—54: Matejevo evanđelje. 2) List 55: Glave, list 56: Predislovie, list 57—88v: Markovo evanđelje. 3) List 89—90: Glave, list 90—90v: Predislovie, list 91—145: Lukino evanđelje. 4) List 145: Glave, list 145—146v: Predislovije, list 147—189: Jovanovo evanđelje. 5) List 189v—194: Skazanijska prejemljušteje, list 194v: Sbornik dvanaest mesecem, razna evanđelja, prokimeni vaskrsni, list 200v: Ukaz glasovom evangelijam vaskrsnim i apostolu.

Zadnja daska i hrbat izgubljeni. Prednja daska otkinuta, medaljoni skinuti. Prva tri lista su volantna.

List 200v: »V leto 7108 (1599) meseca oktobra 26. u keliji pri duhovniku Mini na Zapadnoj strane. V to vreme ole velika bijeda i skrb na hristiane«. (Stojanović 6477)

11. ČETVEROEVANĐELJE

Posljednje godine XVI ili početak XVII stoljeća

—
Manastir Gomirje

Gomirje 35. R 48/862

Rukopisna knjiga V—278 listova. Veličina 30,8 × 20,5 (2°)

Pismo: po 20 redova, srpski poluustav. Ornamentika: List 1 uska geometrijska biljna zastavica kolorirana zlatom i inicijali I., list 5: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal K, list 81: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal Z, list 132: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal P, list 211: kvadratna neobizantinska zastavica i inicijal V. Uvez: daske u koži preko koje je stavljen crveni baršun i srebrni okov. Sprijeda u sredini pozlaćen krst u obliku 2 ikone. Gornja: sv. Trojica opkoljena prorocima, dolje: Bogorodica s Kristom na rukama opkoljena prorocima. Zapis po donjem rubu: »7203 (1695) Miho Narančić«. U lijevom gornjem uglu na ploči »Sai bileg priloži trudom i podvigom jeromonah Makarije«. Otraga krst od srebrnih traka sa pozlaćenim rozetama. Kopče otkinute.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu s četverolistom i kontramarkom — fenjer. Sidro u krugu s trolistom i kontramarkom IcC, sl. sa G ispod kruga i kontramarkom CC, te sa A ispod kruga i kontramarkom bV. Posljednje godine XVI i prve godine XVII stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1—2v: Teofilaktov predgovor Matejevu evanđelju, list 2v—3v: Glave Matejeva evanđelja, list 4: prazno; list 5—80: Matejevo evanđelje. 2) List 81—130: Markovo evanđelje 3) List 130: Predislovije Lukinom evanđelju, list 131—132v: Glave, list 132—209v: Lukino evanđelje, list 210: prazan; 4) List 211—267: Jovanovo evanđelje. 5) List 268—271: Skazanje prejemljušteje (Sinaksar), list 271—274v: Zbornik dvanaest mesecem, list 274—276v: subotna, strasna, vaskrsna, različna evanđelja i prokimni vaskrsni, list 277: ukaz glasovom.

Očuvano vrlo dobro. Volantni listovi: V, 5, 88.

D. Medaković: Manastir Gomirje, B. 1949 (Naučni prilozi studenata Filozofskog fakulteta) 165 — snimak okova.

Katalog izložbe: Rukopisna i štampana knjiga Beograd 1952, br. 62. Zapisan nema:

12. PSALOMNIK

Prva četvrt XVII stoljeća s dodatkom s kraja XVII stoljeća

—
Gomirje

Gomirje br. 5., na koricama »Srbulja« XIII. R 55/869

Rukopisna knjiga sa 88 listova. Veličina 20,5 × 14,4 (8°)

Pismo po 21 red. Srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: daske sa žlijebom na rubu i kopčama. Sprijeda i otraga pravokut sa dijagonalama i palmetama u trokutima.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa kontramarkom I V i dr. iz cca 1613. U dodatnom dijelu 3 polumjeseca s kontramarkom AZ s kraja XVII. početak XVIII stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1—2: »Polieleo« (polijejejni psalom), list 2v—22v: Psalomnik s izabranim praznikom, list 23—30: Paraklis Bogorodici, list 30v: prazan. 2) List 31—55v: Časoslov (bez početka). 3) List 56—62: Paraklis arhanđelima, list 63—71v: kanon Preteči. 4) List 72—88: Služba prvomučeniku Stefanu (bez početka i bez kraja).

Očuvan dosta dobro, ali koža na hrptu pocijepana, nedostaju listovi iza lista 30, lista 71 i kraj.

Na listu 71v: »U Plaškii da izručitsja ili Gospodi budut na ispolnenije«. (početak XIX stoljeća)

13. DIPTIH CRKVE MANASTIRA GOMIRJA

XVIII stoljeće. Poslije 1706 godine.

Manastir Gomirje

Gomirje 45. R 83/895

Rukopisna knjiga III—102 lista. Veličina 33 × 23,5 (2°)

Pismo: Štampanim slovima i kurzivom sa različitim brojem redaka. Srpski poluustav. Ornamentika: Drvorezi na listu 1, 2, 5 i 6. Uvez: Drvo s kosim rubom i rebrima na hrptu u koži. Sprijeda i otraga okvir sa pozlaćenim medaljonom u sredini (tipično za početak XVIII stoljeća). Vodeni znakovi: Tri polumjeseca s kontramarkom C (?) tip oko 1710 godine.

Sadržaj: Pomenik počev od lista 3, patrijarsi i mitropoliti do 1913. (prvobitni spisak do Arsenija + 1706), episkopa gornjokarlovačkih, jeromonaha krčkih i gomirskih, itd. (više listova praznih). Zatim trgovaca iz Karlištata, Gospića, Drežnice, manastira Rakovca, Krupe, Komogovine, Krušedola, Marče, Lepavine, Pakre, raznih sela i gradova. List 2 i 6 volantni.

List I: latinicom XVIII stoljeće »Plemenito i dobro . . .«

14. ISTORIJE SHIZME

XVIII stoljeće

Gomirje.

Gomirje 132. R 8/823

Rukopisna knjiga II—69 listova, dva posljednja prazna. Veličina 19,5 × 16.

Pismo: Po 18—19 redova, srpski kurziv kraja XVIII stoljeća. Ornamentike nema. Ukoričeno u žuti karton.

Vodeni znak: PRO PATRIA sa HONIC.

Sadržaj: Rasprava o crkvenom raskolu, X glava. Na listu 1—2 pisac se poziva na literaturu: Teofana Prokopovića i episkopa kefalonskog Eliju Liniata »Kamen pretikanija«, izdato u Bratislavi 1752 godine. Prednja korica sa dva otkinuta lista, I sv. volantan. List IIv: »Kupi siju knigu az ierej Vasii Lužaić paroh Verhovski za svoje posluženie, proklet da bude ko bi se drznuo ukrasti je! U Verhovina na 24 marta 1807. List II — novi rukopis: Monastirja Gomirja G. Petrović arhimandrit«.

KARLOVAC

15. TRIOD LAZAREVAC

Sredina XVI stoljeća

Nekada pripadao Gomirju

Učiteljska škola Karlovac

Učiteljska škola u Karlovcu. R 61/875

Rukopisna knjiga: 350 listova. Veličina 31 × 20,3 (4⁰)

Pismo u dva stupca po 26 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema, list 5 kvadratna neobizantinska zastavica crveno-plavo-žuta. Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži, sprijeda medaljon usred okvira, otraga kosa rešetka u okvirima.

Vodeni znakovi: sidro u krugu s kontramarkom PB, PA, AB, BAC, ScC i V i kardinalski šešir s kontramarkom AB — sve iz sredine XVI stoljeća.

Sadržaj: na početku lista 1—4 dodan dio iz službe Lazareve subote na večernji u petak i na jutrenji (bez početka i kraja), list 5: počinje Cvjetni triod službom na večernji u Lazarevu subotu. Tekst se prekida na listu 350v pri kraju službe u nedjelju svih svetih.

Uvez se jedva drži, bez hrpta. Knjižni blok je raskliman, truo pri hrptu.

Nedostaju listovi: na početku, iza lista 4 — vjerovatno 1 list, iza lista 12—1, iza lista 35—7, kraj rukopisa. Gornji unutarnji ugao na čitavom bloku vrlo oštećen vlagom, prema kraju taj ugao otpao.

Zadnja korica ostaci zapisa: »glagolemi Triod mona... Gomira hram sto... Ionna podpisa se rukoju (dalje tajnopis) grešnoju prezvitera Radana 7232 meca mai 11.« Kasniji: »Študent iliti dijak«

16. KARLOVAČKA ČITULJA

1823. g.

Karlovac Pavel Šepa jerođakon

Karlovac

Karlovac 15. R 86/898

Rukopisna knjiga od 56 listova. Veličina 23 × 19 (8⁰)

Pismo: štampanim slovima sa kurzivnim dodacima i različitim brojem redaka. Ornamentike nema.

Uvez: karton u koži s uskim pozlaćenim okvirom

Sadržaj: »Čitula obšestva Karlštadtskago spisasja v leto 1823 goda vsem nižajšij rab Pavel Šepa ijerodijakon.« Zapisi imena živih i mrtvih građana Karlovca, počev od episkopa Mojseja Miokovića. Na kraju tri volantna lista novijeg sadržaja.

Očuvano

KOSTAJNICA

17. ČETVEROJEVANĐELJE KOSTAJNIČKO

druga četvrt XV stoljeća

Kostajnica

Kostajnica b. b. 2 R 41/855

Rukopisna knjiga: II—299 listova.

Pismo: srpski poluustav krupni, s akcentima i spiritusima, po 21 redak.

Ornamentika: zastavice geometrijskog tipa i inicijali, na listu 80: pleteni krugovi smeđe-žuto-zeleni, list 131: istog tipa, i na listu 218: sličnog tipa. Ostali su inicijali skromni, starinskog tipa.

Uvez: daske s izvučenim rubom (!) i s rebrima na hrptu, ornament sprijeda — krst na postamentu u koncentričnim okvirima, otraga — četiri polja s rombovima i dijagonalama u zajedničkom uskom okviru.

Vodeni znak: škare tipa Briquet...

Sadržaj: 1) List 1: Teofilaktov predgovor bez početka, 2) List 3v: Matejevo evanđelje, 3) List 77: Markovo evanđelje, 4) List 126: Lukino evanđelje, 5) List 215: Jovanovo evanđelje, 6) List 283: Šinaksar, 7) List 289v: mjesecoslov.

Trošan: koža na koricama s velikim rupama, iscjepkana, knjižni blok raskliman. Nedostaje: na početku 2 lista, iza lista 18—1 lista, iza listova 62—1 list, iza lista 215—1 list, i kraj mjesecoslova iza 15. augusta.

18. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Prva trećina XVI stoljeća

Kostajnica

Kostajnica b. b. R 31/845

Rukopisna knjiga 359 listova. Veličina 12,3 × 9,3 (16⁰)

Pismo: srpski poluustav (razne ruke) sa 16—20 redaka. Ornamentike nema.

Uvez: daske sa izvučenim rubom u koži sa kopčama. Ornament uzdužne ornamentirane trake (izlizano).

Vodeni znakovi: Volovska glava, vaga u krugu s kontramarkom A i bez kontramarke, sidro u krugu sa zvijezdom iz cca 1516—1526. Kod uveza sidro sa kontramarkom bV iz početka XVII stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1—149v: Psaltir s pjesmama počinje od XV psalma, prvih sedam listova dodani. 2) List 149v—169: Caslovac imeje nošnju i dnevnuju službu po ustavu prepodobnog oca našega Savi. 3) List 169—278v: Posledovanje sbranija sveletnago, tropari i kondaci Velikog posta i Pentekostija, tropari vaskršni i dnevni. 4) List 279—345: Akatisti i kanoni Bogorodičici i dr. 5) List 345v—359: Apostoli i evanđelja sa blaženima kroz nedelju (list 345—359 dodano)

Koža na hrptu i na koricama oštećena. Knjižni blok bez početka s listovima umetnutim u XVII stoljeću (1—7, 47—48, 53—54, 310, iza lista 330 izrezan jedan list.

Na prednjoj korici: »Sia psaltir popa Svilokosa«, »Kostan Moisej«, N. 66—70 »Si psaltir priloži« Stjepan Mrkonjić Bogu i svetom Arhangelu u crkvu Komogovinu? List 310v: »Pisa siju knjigu otkupi Radota za dušu i proloži manastiru«, zadnja korica: »Sija knjiga Moisea Komogovca psaltir mesec fervu 4. u Komogovini«. Onda zapisi o pomenima.

19. POSNI TRIOD IZ KOMOGOVINI

Sredina XVI stoljeća.

Kostajnica

Kostajnica b. b. R 58/872

Rukopisna knjiga, 322 lista. Veličina 30 × 20,2 (4°)

Pismo: srpski poluustav, po 28 redova. Ornamentike nema.

Uvez: daske s izvučenim rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda pravougaonik s ukrasima, ukoncentričnim okvirima, otraga slično ali izlizano.

Vodeni znakovi: kardinalski šešir tipa Briquet . . ., sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkama AB, BB, TC i TP i sidro s četverolistom i kontramarkom EB

Sadržaj: List 1: pjenija troična, list 3: Tripjesnac, tekst se prekida pri kraju službe u petak VI nedjelje (Paremija proroka Isaije na 6. času). Dosta trošan, uvez raskliman i koža je oštećena, nedostaju listovi: iza lista 148—4 lista, iza lista 251—1 list, iza lista 320—1 list. Izgubljen je kraj.

Na oderku ispred teksta zapisi popa Petra Dabića iz XVIII stoljeća, list 50—53: »Sia knjiga Stefana Dabića«, list 107v—108: »Sija knjiga manastira Komukovina«, list 112: Sija knjiga glagolemajja postni triodi, list 250—255: zapis Kovačevića koji prinese knjigu u nužna vremena »i taj put uskočiše majdanci u Kostajnicu«

20. TREBNIK

Sredina XVI — sredina XVII stoljeća.

Kostajnica

Kostajnica B. O. I. R 18/833

Rukopisna knjiga, 130 listova. Veličina 18 × 13 cm. (8°)

Pismo: sa raznim brojevima redaka (20, 21, 19), srpski poluustav. Ornamentika: Zastavica na listu 1 — geometrijsko biljnog stila, na listu 26 istog stila, na listu 115 pleteni krugovi.

Uvez: daske u koži, sprijeda medaljon usred okvira, otraga grančica oko rozete u okviru.

Vodeni znakovi: U a) dijelu sidro u krugu s kontramarkom B, kruna s kontramarkom petolist i tri polumjeseca s kontramarkom SV sve iz sredine XVII stoljeća. U b) dijelu sidro u krugu bez kontramarke iz sredine XVI stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1—25 (A): Čin svetiti maslo. 2) List 26—88 (B): Čin pogreba, krštenja, molitve, osvetiti posudu, plodove, vino, čin vjenčanja, tropari i kondaci dnevni. 3) List 89—114 (A): Služba Velike subote, pashalna služba, tropari vaskršni, Bogorodični, ipakoj od 8 glasova, čin na Bogojavljenje. 4) List 115—121: Paraklis Bogorodici. 5) List 121v—128v: Služba sveštenija vode 1 avgusta.

Vrlo trošan. Korice otkinute od bloka. Mnogi su listovi volantni. U I dijelu tinta izbljedita. Izgubljeni su listovi iza lista 109 — tri odreska, iza lista 110—2 odreska. Tekst se prekida na listu 128v. Više bilježaka o pomenima na koricama, uvodnom listu, na listu 22, 55, 57v, 114v, 120v, 130. Na listu 129: »Sia kni . . . Svilokosa, podpisasja meseca maiusa den 15. jerodijakon Radojica Svilokos.« (Stojanović 9506, isp. 8244 iz g. 1763.)

21. ČETVEROJEVANĐELJE MRKSINE CRKVE 1562. (MARDARIJE)

Stampana 1562, rukopisni dodatak oko 1580.

Kostajnica

Kostajnica I. R 45/859

Rukopisna knjiga sa štampanim dijelom, 204 lista. Veličina 29 × 19,5 (4°)

Rukopisni tekst srpski poluustav po 26 redova s akcentima i spiritusima, trgovci resavskog pravopisa. Ornamentike u rukopisnom dijelu nema.

Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži bez ornamenta.

Vodeni znakovi rukopisnog dijela: Sidro u krugu s tristolom i kontramarkom IC i PA, te kruna sa zvijezdom i inicijalima Z — sve oko 1580.

Sadržaj: A) Rukopis: List 1—2: Glave Matejeva evanđelja, list 2v—4v: Teofilaktov predgovor, list 5—32: Matejevo evanđelje do začala 65: »aggli na nbsjeh, vinu vidjet lice otca moego« — zatim perazi na

štampani tekst kvaternion 6. (list 33—40), onda prekid u začalo 89. Nastavlja rukopis: List 41—48: »proči že jemše rabi jeho dostiše im . . .« do začala 106: »kogda te vidjemom bolna . . .« rastavlja štamp. »ili v tmnici« ide do Luke začalo 108: »predast jeho im bez naroda« (list 49—144), iza toga I. rukopisni list izrezan.

Rukopis: list 145—159: »čti pned sirnomu. Pridje že dn oprjesnik . . .« list: 151v—152: Glave Jovanova evanđelja, list 152v—159v: Jovanovo evanđelje do kraja 12 začala ideže stvorí vodu v vino — i bje pned. 2 ned., list 160 nastavlja štamp. od začala 13 do kraja, list 200 u mjesecoslovu od 9. I. »svetago mučenika kolijevkata«, do 26. III. »šbor arhaggla Gavriila« — umetnut rukopisni tekst mjesto izgubljenog. Koža na hrptu malo oštećena, jedna kopča otkinuta. U štampanom tekstu nedostaje: Kvaterna I—V, VII, XX—XXI i list XXVII kvaterne, mjesto kojih su umetnuti rukopisni. List 152: »I Stefan«

LEPAVINA

22. FRAGMENTI LITURGIJSKE KNJIGE

XIII stoljeće

Manastir Lepavina (nađeno u koricama knjige: Zlatoustove besjede . . . R 70).

Nađeno u Lepavina bb. R 88/900

Fragmenti liturgijske knjige (oktoih ili posni triod) s tekstem iz Pokajnog kanona. Veličina 16 × 9,5/9 cm.

Pet uskih traka po 21 redak od jednog stupca s malim fragmentima desnog stupca. Vide se crveni inicijali.

Ruska redakcija iz XIII stoljeća. Ustavno pismo sa dosta niskim visokim ω, Ж od pet poteza, K sa jednakim petljama, ѡ i Ю sa ravnom prečicom, П na jednoj nozi ali sa dugim kvacićama. Restaurirano 1960. u Historijskom institutu JAZU. Trake fiksirane pod staklom.

23. ČETVEROJEVANĐELJE

Kraj XIII ili početak XIV stoljeća.

Manastir Lepavina

Lep. 47/2. R. 39/853

Rukopisna knjiga na pergameni, 310 listova. Veličina 24 × 16,5 (8°) Pismo: Ustav po 18, 19 redova. Ornamentika: Skromni crveni inicijali, zastavice nema. Uvaz: Očuvana zadnja daska bez žljeba u koži, okvir s rombom i dijagonalama. Od prednje korice ostao komadić daske i platno na hrptu.

Sadržaj: 1) List 1: kraj glave Matejeva evanđelja, list 85: Matejevo evanđelje. 2) List 85—138: Markovo evanđelje bez početka, list 138: prazan. 3) List 139—223v: Evanđelje od Luke bez početka i bez kraja. 4) List 223—290: Jovanovo evanđelje bez početka i bez kraja. 5) List 291—302: Sinaksar. 6) List 302—310: Mesecoslov.

Izgubljena prednja daska, otkinuta koža sa hrpta. Nedostaje: Na početku dva lista, na listu 39: odrezana bočna margina, iza lista 42: nema 5 listova, iza lista 85: tri lista, iza lista 138: jedan list, iza lista 223: dva lista, iza lista 278: jedan list, između lista 279—288: pogrešno je umetnuta XXVIII kvaterna (list 280—287), iza lista 290: izrezan 1 list, između lista 309 i 310: isječena su 2 lista (od 22. juna do 20. avgusta) mjesto toga bila je nekada umetnuta sveska od 8 listova papira koje je iskinuta ali su ostali odresci.

Grujić: Spomenica vladike Mirona, 1930, str. 44, sl. 18

Na listu 233v: »Episkop Nikanor iz Srbije dodu u 1893. godini prve nedelje Veliko posta i popisao je starine manas. Lepavinskog« Potpis E. Nikanor na listu 234. List 1 tintom: 47 Lep. 2.

24. TETRAVASILION

Sredina XV stoljeća

Lepavina 48. R 38/852

Rukopisna knjiga, 167 listova. Veličina 28 × 20 (4°)

Pismo: po 27 redova, srpski poluustav. Ornamentika: list 1: zastavica »balkanskog stila« od pletenih krugova crveno-zeleno-žuta, list 36v, 77 i 126 kod naslova ukrasni znakovi. Uvez: daske sa žljebom po rubu, smeđa koža — sprijeđa krst od palmeta u koncentričnim okvirima, otraga pravougaonik s rombom i dijagonalama.

Vodeni znakovi: 4 vrste vage u krugu, sl. Briquet 2472 iz 1464. g., 2467 iz 1446. g. i 2448 iz 1453. g.

Sadržaj: »Tetrasvilion iže sut 4 carstva«. List 36v: Carstvo vtoroe, list 177: Carstvo tretie, list 226: Carstvo četvrto

Koža na hrptu i uglovima oštećena, daske su s crvotočinom. Izgubljeni listovi: iza lista 14: 1 list, iza lista 39: 1 list, iza svršetka teksta skinuto je još listova (oderci)

V. Krsić, Manastir Lepavina . . . 1889, str. 77, kaže da je na prvoj korici bio prilijepljen komadić hartije sa zapisom »Sia kniga carostavnik svetago Savi srpskog prosvetitelja iže v Mileševu počivajut ego častnie mošti. Zastupnice hristianom nepostidnaa hoda . . . sia k. tvoego ugodnika«. Na listu 54v—55: »Ex libris Ecclesiae Monasterii Marsensis 1716.«

Noviji zapisi: Prednja korica: Tetrasvilion. Tihon 1892. Lepavina, list 2: No 3 — 1884 — Tihon — Carostavnik 1893. Lepavina, list 3: Kolika bijaše u staro vreme marljivost, to pokazuje i ova ovdje napisana okolnost. 1893, list 4v: Tetrasvilion iže sut četiri carstva, list 31—32: rukom XVIII stoljeće: Si kniga carostavnik monastira

Lepavina, list 102v: stari zapis; sia kniga glagoljemi carstvo 1 i 2 i 3 i 4, izbrano ot Biblije a ne vse po redu. Na kraju zapis pisara: Vsevidcu i preblagomu bogu slava dajuščumu vsakomu delu konc iže o nem načinaemomu. amin. Onda XVI stoljeće: Tako da znate. Zadnja korica: Da se zna tko pisa Arsenie Goičetić (još 2 puta).

25. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

1488. g.

dijak Nikola

Manastir Lepavina

Lepavina 64/3. R 30/844

Rukopisna knjiga, 157 listova. Veličina 20,5 × 14,5 (8°)

Pismo: srpski poluustav po 23. reda. Ornamentika: na listu 125 uska crvena zastavica. Uvez: Daske u koži, na zadnjoj korici okvir s romбом i dijagonalama u sredini.

Sadržaj: 1) List 87: Psaltir s Mojsijevom pjesmom i t. d. 2) List 88—124: Caslovac po ustavu prepodobnom Savi jerosolimskaaگو, 3) List 125—157: Sinaksar po tipiku jersalimsku (prekida se na 28 januara).

Znatno oštećen. Od prednje korice ostao samo komad daske pri hrptu i malo kože. Na hrptu otkinuti veliki komadi kože. Izgubljeni su mnogi listovi: na početku 4 svečice, pojedini listovi iza lista 8, 10, 13, 19, 34, 51, 55 (list 56: oderak kao i list 57), 63, 83, 118, 123, 128 i sav kraj iza lista 157.

Prota Lazo Bogdanović u Starinaru XI, 1894

Bio je zapis: »Pisa siju knigu mnogogrešni diak Nikola v leto 6996 esen tu pisah v dni trkletago cara Pazajita u ... petnice ab (?) (Stojanović, Zapisi 356), ali sada tog lista nema. Na listu 157v: »Povratio Lazo Bogdanović srpsko pravoslavni paroh varaždinsko-kanižki 15. juna 1894. Na Vidovo. Primio Tihon Džebić iguman lepavinski. Manastir Lepavina 1894.

26. ČETVEROJEVANĐELJE

Oko 1500 godine.

Lepavina

Lepavina 34. R 40/854

Rukopisna knjiga, pergamena 203 lista. Veličina 33,5 × 23 (2°).

Pismo: Ustavno po 24, 25, 22 reda. »Skazanije prejemljušteje« list 1—13 srpska redakcija početka XV stoljeća s akcentima do resavskog pravopisa, list 14 itd. vlaška redakcija XV stoljeća. Ornamentika: Listovi sa zastavicama, na početku svakog evanđelista izrezani (početni list Markova evanđelja objavljen u snimku R. Grujić, Spomenica o srpskom pravoslavnom vlagičanstvu pakračkom 1930, strana 47). Mala zastavica na listu 171 geometrijsko biljna kolorisana

sa zlatom. Zlato je dodavano u tekstu i u tintu. Uvez: Daske sa ravnim rubom u koži. Sa obje strane koncentrički okviri s ornamentiranim rešetkom iznutra i u sredini.

Sadržaj: 1) List 1—6: Skazanije prejemljušteje v sego leta ... — Sinaksar, 6—11v: Sbornik dvanaest mesecem i evanđelja različna. 2) List 16v: glave Matejeva evanđelja, list 15—16: Teofilakta arhiepiskopa ohridskoga predislovie ježe ot Mateja, list 16v: prazan, list 17—71: Matejevo evanđelje sa isečenim početkom i krajem. 3) List 72: glave Markova evanđelja u 2 stupca, list 72v—73: Predislovie, list 74—110: Markovo evanđelje bez početka. 4) List 111: glave Lukina evanđelja, list 112: Predislovie, list 112v: prazan, list 113—114: Lukino evanđelje. 5) List 175: glave Jovanovog evanđelja, list 175v—176 Predislovie, list 176v: prazan, list 177—230: Jovanovo evanđelje bez početka.

Daske su trule i izjedene crvotočinom. Koža na hrptu i na uglovima pocijepana. Izrezani su listovi: ispred lista 1 — jedan, iza lista 16 — jedan, iza lista 19 — dva, iza lista 71 — jedan, iza lista 73 — jedan, iza lista 112 — dva, iza lista 176 — jedan list, na kraju četiri lista. V. Krasić: Manastir Lepavina 1889, na str. 73, 74. Grujić: Spomenica 1930, str. 108 i 47.

List 1: »No 1. Tihon (olovkom): »Lepavina srpsko pravoslavni manastir 1894. već ove godine 1894. nije se znalo ko je pisao i kada.«

List 16v: »Nad knjigom svetago evanđelji Ne mož biti druga razumnija Jer se u njoj otkriva volja božija

Da pada svaka sila vražja. 1890.« (Tihon)« Ovo sveto starodrevno evanđelje na pergamentu rukom minejski načertano, već 1894 god. nije se našlo (znalo) tko ga je pisao i koje godine. Zabilježio 25. septemb. 1894. Tihon Džebić iguman lepavinski.«

List 73v: prazan, nasuprot isječenom listu, olovkom — stara ornamentika.«

List 112v: rukopis XIX stoljeća Proba (cir.) Den den Hoherwürdiggen Herrn, Herrn Pattere.

List 169 170: olovkom »Vaso govori Savo.«

List 176v: (prazno): Onaj samo skida s ramena krest, koji ga neće u bijedi svojoj ponest ...

Tko neće da sluša bolest bolesnika onaj ne zna u srcu svom kakva je sirotinja muka!

Badava nam čitati i sveto pismo ako u veri hrišćanskoj učvršćeni nismo! 1894.«

List 230v: »Dok nije bilo štamparske struke, kako su morale raditi same ruke.

Na pergamentu evanđelje rađeno rukom sa kakvim priležanjem rađeno i s mukom. Vještina, čistoća, dobra volja, dan i danas ne mož biti bolja. 1893. Tihon iguman.«

27. ZLAUUSTOVE BESJEDE NA POSLANICE APOSTOLA

Sredina XVI stoljeća

Vinica (Južna Rusija) (?)

Manastir Lepavina

Lepavina b. b. R 70/884

Rukopisna knjiga, II — 408 listova. Veličina 32,3 × 20,5 (4°)

Pismo: moldavsko-ruski poluustav po 30 redova. Pravopis ruski s jakim tragovima resavske škole. Ornamentike nema. Uvez: u koži, s rubovima, s rebrima na hrptu, sprijeda medaljon s raspećem u uskom okviru, otraga uzdužne trake u okviru, s tragovima pozlate.

Vodeni znakovi: krin šleske proveniencije tipa Briquet 6945 iz sredine XVI stoljeća.

Sadržaj: Zlatoustove besjede na poslanice Filipisijcima, Kolasajima, Titu, Filimonu i Jevrejima.

Bio je trošan: prednja korica otkinuta, hrpta nema, I sveščica izgubljena, prvi listovi volantni, knjižni blok raskliman. Izgubljeni listovi iza 97, 179, 211, 226.

Rukopis je restauriran 1960. u Historijskom institutu JAZU. Tom prilikom skinute su sa hrpta četiri uske pergamentske trake s ruskim pismom iz XIII stoljeća.

V. Krasić, Manastir Lepavina. Prilog k srpskoj istoriji, Novi Sad 1889, str. 79.

Na prednjoj korici (sada II list) zapisi iz Vinice XVII stoljeća.

Na stražnjoj korici (sada list 408) zapis iz Lepavine 1718 g.: »Si sveta kniga i božstvnaja apostolska beseda manastira Lepavina 1718 leto« (Stojanović 2351 i 7484).

Na nestalom 1. listu bio je zapis skimonaha Rafaila da je donio knjigu iz Rusije 1643 (Stojanović 1376)

28. PSALTIR

1657. g.

Jeromonah Kiril Nikšić — Manastir Marča

Lepavina

Lep. 37. R 37/851

Rukopisna knjiga, 199 listova. Veličina 28,8 × 19,5 (2°)

Pismo po 17 i 24 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 186 zastavica od pletenih krugova i više lijepih inicijala. Bez uveza.

Vodeni znakovi: Kruna sa kontramarkom BGGF Dubrov. 1984a/164 iz 1655 g.

Sadržaj: 1) 1—185: Psaltir (bez početka) od kraja IV. psalma. 2)

List 186—196v: Mojsijeva pesma itd. 3) List 197—198: Tropari u subotu »Po neporočnah.«

Trošan, bez korica, (na hrptu vezice od rebara). Prvi su listovi volantni, stražnji se slabo drže. Nedostaju: Na početku do kraja IV psalma — 3 lista, iza lista 154 — 1 list.

Krasić: Manastir Lepavina 1889 str. 7, Grujić: Spomenica str. 81, sl. 26

List 198: »Povelenijem gospodina Save vladike Stanisavića trudih se o sem pisaniji okaanejšij i mnšij v inoceph ijeromonah Kiril Nikšić rnmjskij postrižnik, jemuže otčstvo grob zemlja že mati. Temu že otci i bratija koljene preklon molju se i mil se deju. Pojuštiim ili pročitajuštiim ili prepisujuštiim, ašte budet čto pogrešno ispravljajte. I nas o sem trudivčih se blagoslovite a ne klnite. Poneže ne pisa duh svetij, ni angel, no ruka brenna i duh grešnjij i unilij. Da vsi uslišim glasom sladkij, priidjete blagosloveni otca mojega nasledujte ugotovannoje vam carstvie, jegože budi vsem nam ulučiti. Slavešte otca i sina i svetago duha ninja i prisno i v veki vekom amin. Sovršiše se sije božstvenije knigi glagoljemi psaltir leto gospodnje 1657. me-seca marta 17 u monastiru Marči« (Stojanović 1539, Let. 160, 17).

List 198v: »V leto 7162 poče se zidati sii sveti hram arhistratiga Mihaila i Gavriila glagoljemi Marča, ot roždества Hristova 1654. me-seca maia 1. Svrši se leto ot bitija 7165 a ot roždества Hristova 1657 maia 30. To leto svršismo zid i pokrismo trulo i pevnice i dobavismo dva velika zvona i skovasmu dva kandila srebrena i zasusmo ribnjak i iskopasmu bunar Bogu našem slava v veki amin. (Stojanović 1548, 1549, Let. 160, 17). Isti zapis u novom prepisu list 198v, 199.

List 196v: olovkom novo »Naredbom vladike Save Stanisavljevića ovu knjigu zvanu psaltir pisao je ieromonah Kiril Nikšić postriženik mra Rmlja u mru Marči 1657 god. (koji je sagrađen 1654) N. M. L. I. M. B.

29. SINODIK (POMENIK) LEPAVINSKI

1706. godine

Lepavina

Manastir Lepavina

Lep. 47. R 81/893

Rukopisna knjiga od 60 listova. Veličina 28,5 × 20,7 (2°)

Pismo: Poluustav sa kurzivnim dodacima sa raznim brojem redaka. Ornamentika: Arkade na listovima za upis imena. Na listu IIv: olovkom crtež prvosveštenika Zaharija kako prima Mariju u hram. Uvez: drvo u koži, sprijeda okvir s medaljonom u sredini sa Hristom na prijestolju. Otraga široki okvir sa ornamentikom u obliku križa.

Vodeni znakovi: Kruna sa zvijezdom i polumjesecom sa kontramarkom HV i IC

Sadržaj: List 1 »Načelo predislovija svetago sinodika sego«.

Koža na hrptu pocijepana, jedna kopča otkinuta. Prva sveska ima nekoliko volantnih listova.

V. Krasić: Manastir Lepavina 1889. str. 79/80

List IIv: »Ot sazdanija mira 7215 a ot vaploštenija Boga slova 1706-go leta, nojemra, 20 dan u Dobrii Vinii« (Krasić 79)

»Pisal jeromonah rasoder nedostojnii i zelo grehom bogati a dobrimi deli vele ubogi Vasilij Teofilakuović proigumen Lepivinna (tajnopis) — Kراسić 79, Let. 160, 23, Stojanović 2158

1753 dekembra 3 Sofroni Stefanović igumen marčanski pravoslavni List 1. gore: 1884 Tihon, Pomjanik No 1, Diptikon

List 1v: zapisi moskovskih careva od velikog cara Ioana s djecom do Petra Aleksejevića i Anne Ioannovne, drugom rukom dodato Jelisaveta i Jekaterina.

List 2: Moskovski patrijarsi od Lava do Adriana.

List 2v: Patrijarsi srpski od Paisija do Arsenija, episkopi i Lepavinski jeromonasi, itd.

Na listu 11 i nadalje prepisani podaci o ruskim carevima i patrijaršima, srpskim carevima i patrijaršima iz I sveske. Kasniji zapisi idu do 1761 na posljednjem listu je prilijepljen komad lista sa zapisom iz lepavinskog Starostavnika i komad lista iz starijeg pomenika sa zapisom »Sii svetii obšti 1. (ist)... 7188 (1680) az grešni ... rodom iz Petrova pol... ježe jest selo blizu ... čikoih«

Još dva fragmenta na jednom od njih zapis: »Si svetii obščij list crskie... zovemi Kovin hram (Usp) enie p... naše Bogorodice i prisno deve Marije pove... 7188 i to... sije igumen kir Isaiija isto leto pr... smerenii vladika adži Kiril divno oružije molitvu i post... velikoga Vasilija.«

Ova dva fragmenta bila su sakrivena u desnoj korici pod listom priljepljenim na koricu. Vidi Kراسić str. 79/80, Let. 160, 23, (Stojanović 1761—63).

30. LJEKARUŠA

Kraj XVIII stoljeća s dodavima do početka XX stoljeća.

Stefan Vitanović, jeromonah lepavinski i paroh koprivnički

Manastir Lepavina

Lep. 50. R 11/826

Rukopisna knjiga, II-74 lista. Veličina 19,3 × 12 (8^u)

Pismo: srpski kurziv XVIII stoljeća s jednim njemačkim sastavom (goticom) i kasnijim dodacima ćirilicom te novimskim izrescima iz konca XIX — početka XX stoljeća. Ornamentike nema. Uvez: Karton u koži.

Sadržaj: dietsko-didaktički zbornik Salernske medicinske škole s kasnijim medicinskim dodacima i raznim bilješkama, te pjesmom igumana Tihona o manastiru Lepavini i dr.

Dobro očuvan

Objavio dr Hrvoje Tartaglia

31. LEPAVINSKI POMENIK

1803. g.

Lepavina

R 82/894

Rukopisna knjiga II-49 listova. Prvih 50 strana paginirano. Veličina 34,3 × 21,5 (2°)

Pismo: Stampanim slovima i kurzivnim dodacima. Ornamentika: Na svakom listu kolorirani okvir zeleno-ljubičasto sa biljnim motivom. Na listu 1. odozgo »božje oko.« Uvez: Karton u koži, sprijeda i otagra okvir s biljnim ornamentom u sredini. Vođeni znakovi: Grb i inicijali AR.

Sadržaj: List 1—2v: Posledovanje o usopših«, list 3: Pomen careva rimskih od Ferdinanda II do Leopolda II (umro 1792). Novim rukopisom Franciška. List 2: Carevi moskovski od Ivana Groznog do Pavla. Zatim dodaci: Aleksandar, Konstantin, Nikolaj. List 4: Moskovski patrijarsi i srpski patrijarsi, episkopi, arhiepiskopi, arhimandriti, igumani itd. Iz drugih manastira zapisi ktitora, dodaci do 1899, 1923 i 1925.

Dosta dobro očuvano. List 3 i 39 volantan. Koža na hrptu oštećena i odvojeno od kartona.

List II: »Veličanija« sv. Vladimira i Bogorodice na praznik pokrova. List I dolje olovkom »Diptikon-pomjanik«.

List 2v: pored ornamentiranog križa sa svijećnjakom i kaležem zapis »Sei pomjanik vozobnovitsja pri igumenu kir Maksimu Ognjanoviću lete Gospodnja 1803 g. meseca maia 1.«

Na posljednjem listu zapisi o posjetama 1838. arhimandrit dalmetinski Simenon Terkulja, 1888 4 sept. patrijarh German Anđelić s episkopom Teofanom Živkovićem, arhimandritom Mironom Nikolićem, podbanom Dane Stankovićem i presvetlim gospodinom Brankom Jovanovićem, 1893 8 fevr. episkop Nikanor Ružičić.

MAJAR

32. ČETVEROJEVANDELJE

Kraj XVI stoljeća.

Majar

R 46/860

Rukopisna knjiga II-314 (312—314 prazni kod uveza). Veličina 32 × 21 (2°)

Pismo: po 19 do 20 redova, srpski poluustav. Ornamentika: list 98v i 7v veliki crtani crveni inicijal, list 94v: gruba koncovka. Uvez: Daske sa žlijebom u koži. Sprijeda krst u okviru, straga palmete u okviru. Sprijeda i straga na uglovima srebrni okrugli medaljoni s uskršnjim janjetom. Srednji medaljoni skinuti.

Vođeni znakovi: Sidro u trolistom i kontramarkom FRX, IC, sidro s četverolistom i kontramarkom LB, CC i PS sve iz 1580—

—90. Kod uveza arbalet u krugu s inicijalima GZ sa početka XVII stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1: na strani skinutoj s korica, tekst iz evanđelja od Jovana iz drugog rukopisa. 2) List 1—3: Glave Matejeva evanđelja, list 3—7: Teofilaktovo predslavlje, list 8—94v: Matejevo evanđelje. 3) List 95—96: Glave Markova evanđelja, list 96v—98: Predislovie, list 98v—148: Markovo evanđelje. 4) List 148—150: Glave Lukina evanđelja, list 150—238: Lukino evanđelje. 5) List 231: Glave Jovanovog evanđelja, list 232—294v: Jovanovo evanđelje. 6) List 294—301v: Skazanje prejemljušteje, list 301v—310: Zbornik 13 mesecem, evanđelja različna i prokimeni vaskršni, list 311: Ukaz glasovom. Na listu 310 dodano: »Ot koliko česti Bog savtori Adama...« Koža pocijepana na hrptu, skinuti srednji medaljoni, otkinuta donja kopča.

List 311v: precrtani zapisi: »Sia kniga popa Radona mari (?) glagoljema veliko evanđelie dade za svoju dušu Evrasina jeromonah u Liple (?) manastir Bog da prosti ... meseca iunnia 13 dan 1728. Lakaš pop Petre sad.«

»Sia kniga Davida jerodakona zadakoni se David Popović, meseca marta 22 dan. Sin rodi se meseca marta 19 dn u Kobišu 1741 leto. Meseca aprila Jelčija uza Savu proda Tomine nedelje 1741. 1744 leto.« List 312: »Sia kniga. Znano ti list 310 u jevangeliju podpisal neka se zna prava istina.«

Na listu II: »Sija sveta božestvenaja kniga glagoljema svetoje evanđelje presvitera Zavida ot sela Madara. Poje že časni brate sveštenojereju. Sija svetaja božestvenaja kniga glagoljem popa Vasilije svetoje jevangelijje sela Topola kupi ju za 6 forniti preporučujem ili plata kako je hošće da je namijeniti. Meseca iula 14 den.«

List IIv: »Da se zna jere priloži monahinja Epraksija 50 aspri Bog dae prosti.«

ORAHOVICA

33. SLUŽABNIK IZ ORAHOVICE

Kraj XV stoljeća.

Manastir Orahovica

Orahov. 97. R 26/840

Rukopisna knjiga, 211 listova. Veličina 21 × 15,5 (8°)

Pismo po 21 red, srpski poluustav bosanskog tipa bez nadrednih znakova. Ornamentike nema, inicijali jednostavni. Uvez: daske sa žlijebom po rubu, u koži. Sprijeda je sačuvana samo polovica daske i mali komad kože s koncentričnim okvirima, otraga pravokutnik s dijagonalama u koncentričnim okvirima.

Vodeni znakovi: ruka sl. Briquet br. 10713 iz 1485 i ruka sa zvijezdom i inicijalom B, sl. Briquet 10719 iz 1501/1503

Sadržaj: 1) List 1—5 Kanon s Apostolom i evanđeljem Bogorodici iz Pravila pred liturgisnjem. 2) List 5—38: Zlatoustova liturgija. 3) List 38—55: Liturgija sv. Vasilija V. 4) List 55—66: »Služba preždeosveštenih«. 5) List 66—71: Otpusti, vozglašenija, molitve. 6) List 72—138: apostoli i evanđelja s proksimnima i aliluarijima praznikom Gospodskim. 7) 139—144v: evanđelja vaskršna na jutrenji. 8) 144v—182: apostoli i evanđelja praznicima i pričešeniju sv. Jovana Posnika, sv. Vasilija Vel. i dr. 10) List 197—197v: (bez početka zbog izgubljenog lista) o postu. 11) List 197v—211: Molitve, većinom iz Treonika: nad kutijeju, na Velikoj Večernji, na jutrenji, po Troičnom, o usapših, na vkušenje grozdija, načeti vino, pomiti mošti, va vsakoobraznoj nemošti, o vsakoj skrbi, jegda čto skverno snedšu človeku, po Krsteh sv. Filoteja, v trus, v bezdaždije itd.

Rukopis je trošan. Kod uveza od prednje daske ima samo komad s malim komadom kože, koža je pocijepana i otraga. Nedostaje na početku Pravilo do kraaja 4. pjesme kanona (2 lista), iz alista 27 — 2 lista, izalista 90 — 1 list, iz lista 94 — 1 list, iz lista 119, 125, 143, 196 po 1 list i kraj rukopisa. Mnogi su listovi volantni.

Na prednjoj korici zalijepljena ceduljica s bilješkom R. Grujića: »Služabnik, jedna od najstarijih manastirskih knjiga, pisana u XV, a možda još i krajem XIV v. Na adnjoj strani gore: Pisa kir Stanko. Vrlo vredna knjiga zbog starine.«

Navedeni zapis kir Stanka pisan je rukopisom XVII v. Isp. Stojanović 1097 i 6606 iz 1621. g. koje je pisao kir Stanko za manastir sv. Trojice crkvu sv. Arhandela Mihaila i Gavriila kod sela Trpez u Bosni.

34. ZBORNİK METAFRAST

1538. g.

Moldavska, monah Misail

Manastir Orahovica

Orahov. 55. R 72/886

Rukopisna knjiga od 548 listova. Veličina 31,5 × 19 (2°)

Pismo: moldavski poluustav po 28 redova. Ornamentika: list 1: plitena crveno crtana zastavica sastavljena od krugova i inicijala istog stila.

Uvez: daska sa žlijebom po rubu, u koži. Sa obe strane uski okvir s dijagonalama i rozetama.

Vodeni znakovi: vepar iz druge četvrtine XVI stoljeća i tijara iz istog doba. Tip. 4964/1531, ali sa tri kraka i bez križa gore. Tip B 13576/1526. Tip 13577/1542—47

Sadržaj: 77 slova na velike praznike (nije istovjetan s Metafrastom JAZU i Panegiricima)

Koža je pocjepana na prednjoj korici i hrptu, kopče otkinute. Nedostaju listovi, iza lista 176: 1 list, iza lista 497: 1 list.

List 477v: »Ot zde nača pisati monah Misail.«

List 548v: »S sbornik načase pri episkopstvu Teofanovu i svrši se i sveza se jako že jest pri episkopstvu Teodosiju svetomu hramu arhierarhu i čudotvorcu Nikolii ljeta 7046 avgusta 18 (1538)

Šii sbornik Orahovički v leto 7179 (1671)

35. ČETVEROJEVANĐELJE

1551. godine

U blizini manastira Dragovića u Dalmaciji. Pisao Radonja

Orahovica

Orahov. 56. R 43/857

Rukopisna knjiga od 322 lista. Veličina 35 × 20 (2°).

Pismo: poluustav bosanskog tipa, po 24 reda. Ornamentike nema. Uvez: daske u koži sa žlijebovima. Sprijeda krst usred koncentričnih okvira, otraga koncentrični okviri. Mnogobrojne rupice pokazuju da je bilo okovano, ali je okov skinut.

Vodeni znakovi: sidro u krugu se zvijezdom i kontramarkom PB, TC, TO i petolist iz 1545—1555.

Sadržaj: 1) List 1—3: Teofilaktovo predislavije, list 3v—4v: Glave Matejeva evanđelja, list 5—77v: Matejevo evanđelje. 2) List 77v—78v: Glave Markova evanđelja, list 79—125v: Markovo evanđelje. 3) List 125v—127v: Predislavije Lukinom evanđelju, list 127v—129: glave Lukinog evanđelja, list 130—207v: Lukino evanđelje. 4) List 208—210: predislavije Jovanovom evanđelju, list 210—210v: glave Jovanova evanđelja list 210v—267v: Jovanovo evanđelje. List 267v—273: Skazanije prejemljušteje, list 273v—279v: Zbornik 12 mesecam, list 280: evanđelja različna, list 280—282v: Kako obretati svednevnaja evangelija, list 282v—316v: Evangelja strasna, list 316v: Ukaz glasovom, vaskrsna evanđelja, list 317: prazno, list 318v—320: pashalija.

Vrlo dobro očuvan

Letopis 128, 76—96

Izložba rukopisne knjige i štampe u Hrvatskoj 1950, st. 14

O manastiru Grabovcu vidi Letopis MS

Knjiga 127, str. 58—79.

V. Krasić: Manastir Grabovac knj. 126, str. 269

List 321—322: veliki zapis Radonje iz 1551 g.

»Poneže ubo...« (Stojanović 559. Letopis 143, 80.)

List 320v: »Siju knjigu otkupi Jelena Nikolina za svoju dušu u manastir Dragović i da je proklet jest ko je će potratiti ot monastira.«

Na istoj strani ispod pashalnih slova rukopisom Radonje: »Vo leto 7041 (1533) krug slncu 13 a lune 11, tem. 4. indikta 6. (list doljepljen iz neke druge knjige).

List 317v: »Siju knjigu pisa Vasilije iz Grabovca manastira Dragovičanin Vasilije narečenij Stefan jeromonah pisa ga u manastir Orahovicu za svoju dušu i svojih roditel i tko je otnimi ot monastira Horahvice krome sabora monastirskoga bez blagoslova da mu je čest sanimi koji reše raszni, raszni. I prinese je proigumen Visarion i pop Stefan jeromonah v leto 7180 a ot rož. Hristova 1772 meseca mai 12 u manastiru Grabovcu.« (Stojanović 1671, Letopis 143, 81). Od istoga na listu 207v: »Siju knjigu pisa Vasilije narečenij Stefan jermonah Dragovičanin u manastir Orahovicu dade je za svoju dušu i svojih roditel po plti roditelji oca Milaka, matere Kate, brata Mirčete, Ivana i Mikule, sestre Margite i Marije.«

Na listu 322: »Siju knjigu otkupi Đuro Kovač za dušu oca Ratka i matere Pave i brata Radića i Miloša Raosova i priložiše u manastir Dragović i rekoše dati u nu 5 dukata.« Sa strane dodano »i pisa Đuru sebe svetomu Petru.« »Dragovičsko«.

ČASOSLOVAC S AKATISTIMA

Treća četvrt XVI stoljeća i 1651.

Dopunio Atanasije u manastiru Rakovcu

Orahovica

Orahov. 117. R 24/838

Rukopisna knjiga od VII + 147 + 9 praznih. Veličina 18,5 × 12,5 (8°) Pismo: Po 22, 20, 25 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 113 i 132 uska crtana zastavica. Uvez: Karton u koži s rubom i rebrima na hrptu. Sprijeda i otraga kosa rešetka u okviru.

Vodeni znakovi: I dio: sidro u krugu s kontramarkom PA iz 1563—75, II—IV: dio kruga s kontramarkom bV, IC iz sredine XVII stoljeća

Sadržaj: I dio — list 1—86 časoslovac po ustavu Save Jerusalimskog, II dio — list 87—131v: akatist i paraklis Bogorodici i sv. Nikoli, tropar i kondak apostolima, blaženi apostolima i evanđeljima za sedmicu III — dio — list 132—147: akatist živonosnom grobu, molitva Bogorodici i dr. te pashalija. Dobro sačuvan, koža na hrptu napukla. Zelene vrpce mjesto kopče otkinute.

List 131v: »Si časlovac Atanasiev i potpisa v leto 7159 (1651) u Rakovcu manastiru«. Zapisi o pomenima.

List 141v: Zapis brata Pavla.

List 143v: »Da se zna jako odkupi Stefan ot Radojice krst u crkvu za svoju dušu Bog da prosti pred kmetovi Grg, Mina i Petar i Komnen«.

List 144v: »Sušno leto i mečavna zima gladna godina . . . po osam groša«.

List 144v: Cargrad, Seget.

List 145v: »Da se zna kade ubi mraz po vaznesiu vinograde«.

List 147v: »Pomozi bože i sveti otče Nikola«.

37. PROSKOMIDIJA (POMENIK ORAHOV.)

Okolo 1570—1585. godine

Orahovica

Manastir Orahovica

Orahov. 64. R 77/890

Rukopisna knjiga od 115 listova. Veličina 29,5 × 20,5

Pismo: poluustav srpski s dodacima kurzivom i različitim brojem redaka.

Ornamentika: List 1: zastavica od pletenih krugova žuto-crveno-crno kolorirana. Uvez: Drvo sa kosim rubom. Rub neizvučen (prelazni tip). U koži sprijeda i otraga okvir s rombom i ukrasom od palmeta u sredini.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkama B—S i C—C iz 1572—1579 g.

Sadržaj: List 1: Predisloviije svetije i božestvenago proskomidia bivših blagoverniih i hristoljubiviih car i svetiih ktitor zde ležeštiih i povsudu pravoslavniih hristian. Prvije blagočestije: Pomeni Gospodi velikago župana Nemanju Stefana preimenovanago inokii Simeona monaha. Pomeni Gospodi prvago arhiepiskopa Savu. Pomeni Gospodi Ioianna despota. Pomeni Gospodi Agelii monahiu. Pomeni Gospodi Teoktista monaha prvovenčanago krala Stefana. Pomeni Gospodi Milutina kralaa. Pomeni Gospodi Stefana kralaa iže jest v Dečanah. Pomeni Gospodi arhiepiskopa Makarija. Pomeni Gospodi arhiepiskopa Žerasima.

Prvobitni zapis, iza toga kasniji zapisi iz raznih manastira, sela itd.

Koža na hrptu malo pocijepana, list 80 volantan.

List 115: »Siju proskomidiju obnovi maistor Martin Miailović za oca Miaila dušu pri igumnu kir Vsiliju. V leto 7191 (1683)«. (Stojanović 1816)

38. POSNI TRIOD

1584. godine

U manastiru Orahovci pri igumanu Maksimu

Manastir Orahovica

Orahov. 54. R 59/873

Rukopisna knjiga I—312 listova. Veličina 31,5 × 20 (2°)

Pismo po 28 redova, srpski poluustav. Ornamentika: na listu 1 ple-

tena crveno-zelena-žuta zastavica. Uvez: daske sa kosim rubom gore i dole i sa žlijebom sa strane. U koži. Sprijeda krst od palmeta u okviru, otraga romb sa dijagonalama u okviru.

Vodeni znak: Sidro u krugu sa četverolistom i kontramarkom FRX. Sadržaj: 1) Od lista 1—293v: Triod, list 293—311v: Svetilne, sedalni, itd. 2) List 312: dodano: Stihiri na stihovne sv. Nikoli i datum »v leto 7164 (1656) i rkp. XIX v«. Nine sili nebesnija . . .

Koža je pocijepana. Donja daska prelomljena.

Snimak objavljen u katalogu »Izložba srpske knjige i štampe u Hrvatskoj« (1950) — str. 11.

Ljetopis 143 str. 80, Brankovo kolo 1898, 1594. Spomenut u inv. 1758 g. Grujić, Starine manastira Orahovice 1939, str. 56.

List 331v: »Svrši se sia kniga glagoljemi triod ot bitia v leto 7092, meseca apriilja 13 dan, v monastiru Remeta, iže jest hram svetago Nikoli; pri vsečestnejšem igumenu kir Maksimu. V tžde dn i togožde meseca prestavi se rob božii i brat naš Leontije ijeromonah, jemuže budi večna pamet« (Stojanović 772/773).

List 312v: rukopis XVIII stoljeća: »Smerenie naše igumen pisa pop Milak«.

List Milostiju božiju arhiepiskup Bogu i hri (stianom)« — 2 puta

List Slava ocu i Sinu i svetomu Duhu«.

List Smerenije naše pišet prepodobnomu«.

Zadnja korica: »Mirom Gospodu pomolim se osavišniji«.

Prednja korica rukopis XVIII stoljeća »Igumen Gavrilu jeromonahu o gospodi Bože mnogoletno«.

List Sia kniga manastira Orahovice 1764«.

39. TRIOD LAZAREVAC

1585. godine

Manastir Remeta (Orahovica) pri igumanu Maksimu

Manastir Orahovica

Orahov. 63. R 60/874

Rukopisna knjiga, III—371, (368—371 prazni).

Pismo: Pa 26 redova, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1 pletena zastavica žuto-zelena-ljubičasta. Uvez: Daske u koži sa izvučenim rubom, rebrima na hrptu i kopčama. Sprijeda medaljon s Raspećem u koncentričkim okvirima, otraga dijagonale u koncentričnim okvirima.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu s kontramarkama PX i PAZ, te tri brda u krugu, na umetnutim listovima kruna sa SE ili SB.

Sadržaj: 1) List 1—367: Triod Lazarevac od večernje pred Lazarovu subotu

Odlično sačuvan, listovi 164, 165 umetnuti prilikom obnove 1716.

List 367v: »Svrši se sija sveta i božestvena knjiga glagoljema pendi-kostar pri hramu svetago arhijereja i čudotvorca Hristova Nikoli

ježe jest Remeta v podkrili planini Orehovici ot bitija v leto 7093 pri svoosveštenom mitropolite požeskom kir Josifu i pri igumenu že remetskom jeromonahu kir Maksimu. Togda že prestolom pekskim svetitelstvujuštu arhiepiskopu kir Savatiju.

(Stojanović 778, Let. 143,83, Peč. patr. 15).

List I: »Sia kniga manastira Orahovice. Svetaja i božestvenaja kniga rukuju . . . starac napisa knigu i zapisa . . . druga ruka — Primi 5 forinti (XVIII stoljeće)

List III: »Sia svjataja i božastvanaja kniga glagolemii triod Lazarevac manastira Orahovice, hrama svjatago arhierēja i čudotvorca Hristova Nikolaja obnovi se pri igumenu kir Antoniju jeromonahu rukuju mnogogrešnago Georgija ijeromonaha v leto 1716 meseca ok. 20 dn., krug slncu 28, a luna 4, krug nebesnij 24, krug zemlnii 14, krug zvezdam 8, zlato čislo 7 u Vočinskoj ot mirobitija 7224. Togo leta zavadiše se Turci i kauria. (Stojanović 2288—2289, Let. 143,89).

List IIIv: »Cenoju kupi za 3 forta«.

40. TIPIK JERUSALIMSKIJ SA MESECSLOVOM

Druga polovina XVI stoljeća

Pisano u južnoj Rusiji — grad Rešetilovka.

Manastir Orahovica

Orahov. 48, R 62/876

Rukopisna knjiga IV—216 listova. Veličina 31,8 × 20 (2°)

Pismo od 30 redaka, južno ruski poluustav. Ornamentika: Zastavica na listu 5: pleteni krugovi plavo-žuto-crveni. Na listu 48 i 66: priljepljena zastavica iz ruske štampane knjige. Na listu 91: pleteni krugovi kao i na listu 77, 108, 124. Na listu 135 crтана zastavica sa meļionom Hrista. List 154: crтана zastavica crno-zelena ruskog biljnog stila. List 161v: crтана zastavica crno obojena istog stila. List 187: kolorirana zastavica sa medaljonom Hrista, koji drže anđeli. Više »ruka« kao i »koncovke«. Uvez: Karton u koži, XVIII stoljeće. Sprijeđa medaljon sa Raspećem u okvirima. Otraga koncentrički okviri sa uzdužnim prugama u sredini.

Vodeni znakovi: Vepar i poljski grb s potkovom iz druge polovine XVI stoljeća. Kod uzeva grb sa lavovima, AL MODE PAPIER.

Sadržaj: 1) List 1—3 (bez početka): Predgovor o životu u manastiru. 2) List 5—47v: »Ustav crkovnija službi iža v Jerusalime svjatija lavri prepodobnago oca našego Savvi, imejaj vsju službu i ustav crkovernij . . . « 72 gl. 3) List 48—183: Posledovanje crkvnoga sobranija stava iže v Erusalime svjatija lavri prepodobnago i bogonosnago oca našego Savvi«. List 48—65v: septembar, list 66—76: oktobar, list 77—90: novembar, list 91—107: decembar, list 108—123: januar, list 124—134: februar, list 135—149: mart, list 149—153: april, list 154—161: maj, list 161v—166: juni, list 167—174: juli, list 174—183v: avgust. U mesecoslovu više srpskih svetaca. 4) List 184—186: bogo-

rodični i Krstobogorodični po troparima. List 187—211: Posledovanije svjatija četrdesjatnica, u nastavku lista 211: Služba umoveniju do lista 212v. Ostatak manjka.

Dobro očuvan, ali prilikom uvezivanja u XVIII st. već je nedostajao jedan list na početku i na kraju četrdesetnice i pedesetnice. Jedna kopča izgubljena. List 4v: »Sia kniga glagolemaja Markovi glav i vlasnik crkva svjatogo arhistratiga Gavrila i Mihaila vo grade Rešetilovce. A kto bi mel otđaliti ot više rečenoj crkvi da bude prokļijat i anatema« (rukopis XVII stoljeće) List 213: »Ikoliko djaka Nikolaj pisa otcu Maksimu o . . . srpski rukopis XVIII stoljeća.

41. TIPIK ILI USTAV CRKVENI

1500. godine

Manastir Remeta (Orahovica) pri igumanu Maksimu.

Manastir Orahovica

Orahov. 53, R 63/877

Rukopisna knjiga III—226 listova. Veličina 31 × 20,7 (4°)

Pismo po 27 redova, srpski poluustav, pravopis s tragovima resavske škole. Ornamentika: na listu 1: zastavica balkanskog stila od pletenih krugova u žutoj i smeđoj boji. Uvez: daske u smeđoj koži, bez ruba. Sprijeđa ukras od palmeta u koncentričkim okvirima, otraga mali medaljon u koncentričkim okvirima.

Vodeni znak: sidro u krugu s četverolistom odozgo i kontramarkama IC, CB, IZ, M i GV

Sadržaj: 1) List 1: Tipik jerusalimski 2) List 29: Sibranije vsetnoe 3) List 161: Služba posta 4) List 217: Glavizni sej knjige 5) List 219: Markove glave 6) List 222v: Ustav o liturgiji 7) List 224v—225 — dodatak iz 1657: Skazanie o 12 petkoh.

Prilično očuvan, ali oštećen: otkinuti komadi kože sa hrpta, knjižni blok raskliman.

Zapis na listu 221v: da je knjiga pisana u manastiru Remeti (Orahovici) 1590. g. pri igumanu Maksimu, eksklisiarhu Jeremiji, mitropolitu požeskom Vasiliju i patrijarhu Jeroteju (Stojanović 813 i Brankovo kolo 1819, 1593). Na listu 225 zapis iz 7165, tj. 1657. g. (Stojanović 1541)

42. PARENESIS JEFREMA SIRINA

1594. godine

U crkvi sv. Nikole kod Orahovice inok Matej Rasoder

Manastir Orahovica

Orahov. 50, R 73/887

Rukopisna knjiga III—261 list. Veličina 31,5 × 21 (2°)

Pismo po 21 red, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 3 crтана

pletena zastavica. Uvez: Daske u koži sa žlijebom po rubu. Sprijeda koncentrički okviri sa dijagonalama i palmetama, otraga slično s rombom, dijagonalama i palmetama.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu s trolistom i kontramarkama CB i CI s kraja XVI stoljeća

Sadržaj: 1) List 1—257: Parenesis Jefrema Sirina 2) List 258v—259v: Žitije Aleksija človeka božija — nedovršeno. Listovi 260—261 prazni. Slabo. Koža pocijepana na hrptu. Knjižni blok se jedva drži. Listovi su u gornjem dijelu oštećeni od vlage. Kod lista 257 nedostaje gornjih 6 redaka. U donjem desnom uglu stara folijacija sa više preskoka.

Spomenut u inventaru Orahovice iz 1758. Grujić, Starine manastira Orahovice u Slavoniji, Beograd 1939. str. 56.

List 257v: »Pisa v leto 7102 a ot roždstva Hristova 1594 krug slncu 18 a luni 15, zlato čislo 18, epahta 1, temelion 18. V to že leto szda se crkov ideže i pisa se sie v pamet svetago Nikoli bliz grada Orehovice. V tožde leto bist bran velika na rece Dunavu pod gradom Janokom ot inovernih jezik iže naričut agarenje. Sia pisa smernij i mnšij v inoeh Matej Rasoder pri vse osveštenom mitropolitu požeškom kir Vasiliju i pri igumenu že kir Maksimu jeromonahu i pri eklisiarhu jerodijakonu kir Vasiliju i pri ikonomu že kir Ruviiumu. Togda že prestolom pekskim dobre praveštu arhiepiskopu kir Ioannu patriarhu vsej srbskoj zemli i proćim (Stojanović 858—861, Letopis 143,62) Ispod toga: »Sia kniga takmo o lečs (?) v leto 7150 (1642) i ižu . . . (tajnopis).

Na listu IIIv: zapisi o pomenima.

V. Zbornik propovedi iz 1593 prema snimku Grujić, Starine manastira Orahovice, str. 47, snimka 39.

43. CASOSLOV SA KANONIMA I OBREDIMA

Pet dijelova iz kraja XVI početka XVII stoljeća

Manastir Orahovica

Man. Orahovica br. 18. 25/839

Rukopisna knjiga od 183 lista. Veličina 14,5 × 9 (16°)

Pismo: po 17, 16, 20 i 18 redova, srpski poluustav.

Ornamentika: List 25: crveno bijela zastavica. Uvez: daske gore i dolje sa žlijebom, sa strane sa kosim rubom. U koži. Sprijeda romb u okviru, otraga kosa rešetka.

Vodeni znakovi: I Kruna sa AC iz 1635/46, II i V: sidro sa IV, polumjeseci sa GC iz početka XVII stoljeća, III kruna iz sredine XVII stoljeća, V kruna iz sredine XVII stoljeća.

Sadržaj: 1) List 1—24: Molitve i psalmi 2) List 25—55v: Časoslov (časovi), 55v dodano tropar i kondak na prenos mošti sv. Nikole u Bari 3) List 56—80v: Akatist Bogorodice 4) List 81—147: Služba Isusu Kristu, kanoni anđelima, Preteći, krstu, umilenija Hristu u

Hristu u postu, list 114—124: službe Velike subote i Pashe, list 125—147: služba prvoga glasa (vaskrsna) sa svetilnima 5) 148—163: Blaženi, list 164v: Čin vzdvizati presvetoju, list 166: Tropari praznicima, list 179v: Nadgrobnim mladencem
Korice su otpale od hrpta i prišivene su koncem. Tekst bez početka i bez kraja

Na listu 24: »1740 v leto meseca dekevrija.«

Prednje korice zapisi o pomenima

Zadnja korica: »Sija knjiga popa Stefana Vrovačkago sam podpisa svojeju rukoju neka se znade da jest njegova.«

44. ZBORNİK MOLITAVA

Kraj XVI početka XVII stoljeća s dodatkom iz cca 1635.

Manastir Orahovac

Orahov 19. R 15/830

Rukopisna knjiga II + 170 listova. Veličina 14,5 × 9,5 (16°)

Pismo po 17—19 redaka, raznih ruku, srpski poluustav. Ornamentike nema.

Uvez: daske sa žlijebom po rubu u koži. Sprijeda krst u okviru, otraga kosa rešetka sa rozetama u okviru.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu sa kontramarkom AA (kraj XVI st.), sidro sa kontramarkom ScC (kraj XVI — početak XVII st.) i EM. Kruna sa kontramarkom AC iz 1635—1646

Sadržaj: 1) List 1—79: Molitve Kirila Turovskog, sv. Antioha, sv. Petra Černorizca po časovima i dr. (kraj XVI st.) 2) List 80—140:

Posledovanje k pričješčeniju (po 16 redova) cca 1635. 3) List 141—170v: »Sice počinajem psaltir«, molitve po katizmama (kraj XVI st.)

Dobro očuvano. Koža na hrptu malo pocijepana. Nedostaju listovi iz lista 19. (2 lista).

Zapisi o pomenima na listu I, IIv

List 31v—32: »Manastir Orahovica . . .«

List 40v: Zapis o tri venčance

List 139: »Sia knjiga svetaja imenom Nikolaje«

Na I listu crkveni pečat

45. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Oko 1590—1610. g.

Manastir Orahovica

Orah. 114. R 35/849

Rukopisna knjiga I—452 lista. Veličina 18 × 12,2 (8°)

Pismo: srpski poluustav po 26 redova. Ornamentika: list 3: crtana za avica i inicijal B u neobizantinskom stilu (tipa Vladislava Gramatika). Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži, rebra na hrptu,

sprijeda duguljasti ovalni medaljon u uskom okviru, otraga mali romb u koncentričkim okvirima. Kopča. Crveni obrez s rozetama. Sadržaj: 1) List 1—120: Psaltir 2) List 121—195: Mjeseceoslov s Velikim postom i Uskršnjim kanonom 3) List 195v—204: Tropari, kondaci, svetilni 4) List 205—228: Časoslov 5) List 224—256: Molitve sa ispovedanjem i posledovanjem pričaštenija 6) List 257—286: Molitve prez nedelju, list 287—291: dodatak, molitve u subotu 7) List 292—361: Osmoglasnik 8) List 362—440: Molebni i akatisti 9) List 441—452: Osvećenje vode, kutija, pashalija

Rukopis prilično sačuvan. Uvez trošan, nedostaje jedna kopča. Zadnja korica: »Sii sveti psaltir obnovi se na 1711 u Karlovcu na Dunavu reukodelisavši grešni pop Živan Bajac«. Vidi sličan zapis na Orahovičkom evanđelju: R. Grujić, Starine manastira Orahovice u Slavoniji, Beograd 1939, str. 60

46. TREBNIK

Posljednja četvrt XVI st. s dodatkom iz početka XVIII stoljeća
Manastir Orahovic
Orahov. 107. R 19/834

Rukopisna knjiga, 101 list. Veličina 20,2 × 14 (8°)

Pismo po 22 reda, srpski poluustav. Ornamentika: List I crtana zastavica s biljnim ornamentom i maskama unutra, list 34: crtana pletena zastavica. Uvez: daske se žlijebom po rubovima, bez rebara, u koži. Okvir s palmetama unutra između dijagonala, sa obje strane. Vodeni znakovi: sidro u krugu sa zvijezdom i kontramarkama AE, BB, HS kao u dubrovačkim knjigama iz 1577—1585, andeo. Na dodatnom dijelu AC koje dolazi uz grb 1722. g.

Sadržaj: 1) List 1—97: sveštenje vode, molitva sv. Trifuna u vinogradima, čin na Bogojavljenje, pogreb monaha, kanon nad kolvom, sveštenje masla 2) List 98—101: Odlomak službe sv. Nikoli.

Trošan. Koža na hrptu pocijepana, kao i na zadnjoj korici. Kopča nema. Knjižni blok raskliman. Nedostaje iza lista 7—1 list, iza lista 33 — ostao komadić od lista, iza lista 15 nema 1 list. Iza lista 97 tekst se prekida 4 lista u službi sv. Nikole bez početka i bez kraja. Na listu 32v: zapisi Stojana za 2 osmaka zobi i Kovača Stojana za 10 oka rakije za pomen. Na oderku iza toga »Alištin Petr«?
Na listu 97v: Belorut

47. TIPIK JERUSALIMSKI

1629. g.

U manastiru Stupa u Bosni za igumana Georgija
Manastir Orahovic
Orahov. 65. R 64/878

Rukopisna knjiga od 178 listova. Veličina 30 × 19,8 (4°)

Pismo: po 29 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: daske sa žlijebom po rubu. Sprijeda i straga koncentrički okviri s dijagonalama, palmetama i drugim ukrasima.

Vodeni znakovi: Kruna sa zvijezdom, polumjesecom i kontramarkama BcB, GA, RA.

Sadržaj: 1) List 1—28: Tipik crkvojne službe iže u Jeruzolime . . . skaz malej večernii, list 23: O predprazdnstve. 2) List 28—131: Posledovanje crkavnog penija i sabranija sveletnago. 3) List 131v—158: Službe Velikog posta i Uskrsa, 4) List 159—170v: Služba ot svetlog ponedelnika do pedesetnice, list 171v—174: O postu i ukaz evanđeljima, apostolima i svetima. 5) List 174—177v: Ukaz glavi znam knjigi sei, list 178: skazanije glasovom evanđeljima . . .

Prednja daska kod uveza prelomljena. Koža oštećena. Kopče otkinute. Knjižni blok se slabo drži

Spomenut u inv. 1758. Grujić, Starine manastira Orahovice, str. 56, Letopis MS 143, str. 82

Na listu 177v: »Hristos začalo i konac jemu že slava v veki amin. I sije pisano v leto 7137 v manastiri svetago arhistratiga Mihaila, zovom Stupa pri smerenom igumenu kir Georgiju i pri vse osveštenom mitropolitu bosansku kir Isaii. Togda že prestolom pekskim svetitelstvujuštu preosveštenomu arhiepiskopu kir Paiseju, v sem Srbijem i Bilgarom patrijarh«. (Stojanović 1202).

Na umetnutoj ceduljici rukom R. Grujića: »Tipik ili ustav crkveni. Pisan 1629 u manastiru Stupa u Bosni za igumana Georgija. Prenešen u Orahovicu 1690. Vjerojatno je to Grujić zaključio na osnovu zapisa objavljenog kod Stojanovića: zapis 1948 — »Sia knjiga manastira Stupja prinese se manastiru i pri igumenu kir Isai v leto 7199 i s neju panačerik i oktoi prvoglasni (Poziv na Brankovo kolo 1898, u kojem stoji da je dotični zapis bio na Bogorodičniku, Let. 143,80)

48. TREBNIK

Prva polovina XVII st.

Manastir Orahovic

Orahov. 21. R 20/835

Rukopisna knjiga od 173 list. Veličina 13,5 × 9,3 (16°)

Pismo po 19—20 redova, srpski poluustav s akcentima i spiritusima. Ornamentika: uska pletena crveno-bijela zastavica na listu 2. Uvez: daske s izvučenim rubom i rebrima na hrptu, smeđa koža, sprijeda »Sv. Trojica« u medaljonu, otraga romboidni medaljon u okviru. Vodeni znakovi: kruna s kontramarkom IBC iz oko 1629. g. i grb. Sadržaj: Na listu 1: naknadno upisani tropar i kondak na rođstvo Bogorodice i Jovanu Preteči.

Čin krštenja, vjenčanja, molitva oca duhovnog, služba osveštenja vode, posledovanje na Bogojavljenje, pogreb bjelaca, mladenčaski, molitve sa sudom oskvršnim se, svetili maslo odejanije rase, mali obraz, blagosloviti dvoježenca, Pashalija.

Dobro očuvan, ali ima oštećenja. Na koricama kopče otkinute, gornji dio listova nešto potamnio od vlage, pojedini su listovi zamazani.

49. AKATISNIK

Druga četvrt XVII stoljeća
Manastir Orahovica

Orahovica 20. R 23/837

Rukopisna knjiga od 219 listova. Veličina 13 × 9,5 (16°)

Pismo s raznim brojem redaka, pisale razne ruke, Srpski poluustav XVII st. Ornamentike nema. Uvez: daske s izvučenim rubom i rebrima na hrpu, u žutoj koži. Sprijeda medaljon s Raspećem u uskom okviru, otraga medaljon s Bogorodicom u okviru.

Vodeni znakovi: sidro u krugu s trolistom i s kontramarkama BB, kao u Pevaljskom Sinaksaru 69 iz 1642. g. i BM kao u Rukopisu Sveučilišne biblioteke 3370 iz 1635 Nikolaev 186 iz 1643. g.

Sadržaj: 1) List 1—98: Akatisti 2) List 99—180: skraćeni Oktoih za sedmicu 3) List 180v—212: iz Časoslova — Pavečernica, stihire na vaskrsnoj večernji, Meždučasija 4) List 213—214: pashalne tablice 5) List 215—219: dodani tropari, bogorodični i ipakoi

Uvez je oštećen na hrpu, kopče otkinute. Listovi su mnogi zamazani, ali je tekst čitav.

Zapis nevještiti na listu 98v: »Selo Lakuši. Pisa Kresoc sebe obšti list u Stupu monastir da mu e s(ve)tih ahuran (ge)la pomošt. Petar, Todosi

50. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

1647. g.

Bešenov (?)

Manastir Orahovica
Orahov. 112. R 36/850

Rukopisna knjiga od 370 listova. Veličina 20 × 13,5 (8°)

Pismo: po 18, 19, 20 redova, srpski poluustav. Ornamentike nema. Uvez: drvo sa žlijebom po rubovima, u koži, sa obe strane koncentrički okviri sa dijagonalama, rombom i palmetama.

Vodeni znakovi: Kruna sa kontramarkom AC-M i PF, sidro u krugu sa PF i tri polumjeseca sa PF. Sve iz sredine XVII st.

Sadržaj: 1) List 1—143v: Psaltir, list 144—161v: Pjesni, list 162—164: Pashalije od 1647—1940. 2) List 165—244v: Mesecoslov sa troparima i kondacima 3) List 245—260v: Tropari i kondaci Velikog posta, troični, svetilni, vaskrsni. 4) List 261—278: Molitve i tropari po katizmah. 5) List 278v—294v: Akatist Bogorodici 6) List 295—306v: Časoslov 7) List 306—365v: Skraćeni oktoih od kanona sv. Trojice u nedelju za sedmicu. 8) List 365v—368: Kanon pjevajemi na svak dn mnihu . . . 9) List 368—370: Čin jegda sablazan budet.

Koža napukla na hrpu, ima izglubljenih listova. Više listova volantnih. Na početku manjkaju dva lista, iza lista 5: dva lista, iza lista 164: jedan list, na kraju izrezano 5 praznih listova i donja polovica od lista 370. List 370v: Pečat s anđelom u sredini i legendom »Stefan jeromonah Bešenov 1795«.

Ispod toga: »Konstantin iz Bratuljevaca«.

51. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Sredina XVII st.

U manastiru Orahovici pri igumanu Savi

Manastir Orahovica

Orahov. 16. R 10/825

Rukopisna knjiga I + 495 listova. Veličina 14,3 × 9,5 (16°)

Pismo po 20 redova, srpski, sitni poluustav

Ornamentika: zastavice na listu 1: uska pletena, list 4: pravokutnik s biljno-geometrijskim ornamentom, list 185: uska od pletenih krugova. Uvez: daske s izvučenim rubom, s rebrima na hrpu, u koži. Sprijeda medaljon s raspećem u okviru, otraga ornament medaljon s raspećem u okviru, otraga ornament medaljon u okviru.

Vodeni znakovi: kruna s polumjesecom i zvijezdom i inicijalima bV, sl. Nikolaev br. 208 iz 1653. g.

Sadržaj: 1) List 1—178v: Psaltir s pjesmama 2) List 179v—184v: tropari bogorodični 3) List 185—298v: Sobicne vsetno, onda posta 4) List 302—394: skraćeni oktoih za sedmicu, s blaženima, 5) List 395v—440: akatisti Bogorodici i živonosnomu Grobu 6) List 440—449v: tropari i bogorodični glasovima, dnevni, troični posni 7) List 449v—478v: časoslov — časovi objednica, povečernica mala i velika 8) List 479—484: Čin osveštenja vode (bez početka i kraja) 9) List 485—493: Molitve iz Trebnika nad sudodom, kvernu vpadšu, načeti vino, molitva na oproštaj grehova.

Dobro očuvan, ali koža je odozdo oštećena. Nedostaju listovi: iza lista 1 — 2 lista, iza lista 298 — 1 list, iza lista 478 — 1 list, iza lista 484 — 1 list i na kraju rukopisa vjerovatno 1 list s krajem zapisa. List 494v: zapis: »Iže v svetej Troici slavimi bog iže ot nebitija v bitije slovom vsu tvar privede ot velikaa pućino sili jego koji jezik izrečeti iže ot veka blaga i strašna dela jega. No nekim zelo sladkim da kosnem se rešti, ježe vidim očima i ot svetih piasnii navikoh. I nemoštno mi jest slovom mimoiti. toplii bo mi nnet se i bistri, i bla-goutaha nniš cvet plni. duš naših neku kupeli, i belila ot grehov. i iže sut svetii hramii hristianskie crkve. Tem že prii hramu svetago arhi-ereja i čudotvorca Nikolaje monastiri zovomem Orahovica čestnejši igumen kir Sava jeromonah s bratiama, ot nih že . . . (prekida se) Na ceduljici koju je umetnuo R. Grujić, stoji: Psaltir pisan pre 1649 u Orahovici za igumana Save«.

52. TROPARI I KONDACI

1657. g.

U moskovskom Ipatjevom manastiru starac Filaret Krivoperstov

Manastir Orahovica

Orahov. 17, R 22/836

Rukopisna knjiga od 558 listova. Veličina 14,6 × 9,4 (16°)

Pismo po 16 redova, ruski poluustav. Ornamentika: zastavice ruskog baroknog stila, kolorirana na listu 1, 49v, 69, 77, 121v, 160, 206, 240v, 275, 304, 330v, 351, 396v, 425, 464v, 501, 513, 528v, naslovi u vezu. Uvez: daske s izvučenim rubom u koži, sprijeda romb u uskom okviru, otraga ornamentirani rombovi u sredini i na uglovima.

Vodeni znakovi: kruna »luda«

Sadržaj: 1) tropari i kondaci sedmični, nedjeljni, bogorodični i krstobogorodični, kondaci i ikosi voskresni, 2) List 77—499: Sbornik 12 mesecem 3) List 501—534: posledovanije Velikog posta 4) List 538—558: pashalija od 1654—1807

Knjiga je čitava, prilikom ponovnog uveza mnogo je obrezana, uvez oslabio, kože na zadnjoj korici pocijepana, kopče otkinute

List 2—45: »Knjiga Ipatckoga arhimandrita Misaila — potpisah arhimandrit svojeju rukuju — knjiga presvete Bogorodice Simonova manastira — arhimandrita Misaila kelejnjaja potpisah arhimandrit Misail svojeju rukuju v Ipatckom manastire kielejnij stavec Filaret Krivoperstov, a ot pisma da ja emu — dal deneg — poltora rubli, da šubu s sebja.

Na zadnjoj korici: Sija knjiga mene grešnago ermona (ha) Save Vasilevi (ča) postriznika monastira Orahovice meseca noerva 22 den a cenouju 4 forint (a)

53. AMARTOLON SOTIRIJA I ČUDESA BOGORODICE

Druga pol. XVII st.

Manastir Orahovica

Orahov. 99, R 67/881

Rukopisna knjiga I + 278 listova. Veličina 21 × 14 (8°)

Pismo: Po 23 reda i po 20, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1 uska crtana zastavica. Uvez: daske s kosim rubom, rebrima na hrptu, sprijeda i otraga medaljoni u uskom okviru

Vodeni znakovi: Kruna s kontramarkom SS iz 1670—1680. Tri polumjeseca s kontramarkom Z sl. Nik. 276 iz 1688. Polumjesec s kontramarkom b-v. Znak sl. Nik 223 iz 1661 a kontramarka Nik. 218/1658

Sadržaj: 1) List 1—56v: Amartolon sotirija si reč grešnih spasenje. 2) List 56—278v: Čudesa . . . Bogorodice . . . sbrana od inoka Agapija Kritanina . . . a ot samouka jeromonaha Bakačića od grčkago na slovenskij jezik prevedenna

Dobro sačuvan ali kopče otkinute.

Spomenuto u manastirskom inventaru 1758. Grujić, Starine manastira Orahovica u Slavoniji, Beograd, 1939. str. 56

Zadnja korica: 1721, 1792. »U letu 1788 počet rat s Turci(ma) pri Iosifu cesaru drugomu i rimskomu uzeše Nemci Beograd i Sabac i Dubicu, Novo i Cetin kod suve međe i Gradišku. Savvo Vasiljević jeromonah (dodano Orahovačkih postr. . .) napisah sabstvenoj rukuju svoeju« (Stojanović 3602, Let. 143 str 77).

Prednje korice: Priide virmića (?) prišla Vukića 1746 leta.

Dole zapisi o pomenima.

List I: 1746 . . .

54. ORAHOVAČKI DIPTIH

1693. g.

Orahovica

Orahovica

R 78/891

Rukopisna sveska od III—42 lista. Veličina 29,5 × 21

Pismo poluustavno s dodacima kurzivom. Ornamentike nema. Uvez: drvo u koži, koncentrični okvir s medaljonom sprijeda (raspeće), otraga uzdužne ornamentalne pruge.

Vodeni znakovi: Krune sa zvijezdom i polumjesecom i kontramarka VI

Sadržaj: Pomeni iz Orahovice, drugih manastira i raznih sela iz raznog vremena od 1693—1917

Na listu 2v: grad Peć i patrijarh hadži kir Arsenije

Listovi ispreturani, mnogi su volantni

Brankovo kolo 1898 str. 1597

Na listu 2v: »Prihodi Vićentije protosingel patriarhov 1704«.

List III »Upravi se sai svetii opšti list v manastiru Orahovicu, v leto 7201, a ot roždstva Hristova 1693«.

Prihodi vsesvetejšij patriarh v manastir Orahovicu haž kir Arsenije preigumentu kir Seravionu v ljetu 7201 ot roždstva Hristova 1693«.

Popis episkopa slavonskih od 1708—1735.

List II Zapis o dolasku arhiepiskopa karlovačkog Pavla Nenadovića 13 avgusta 1798.

Zapis o dolasku episkopa pakračkog Stefana Krasoevića u Orahovicu na uspenije Bogodorice 1863 g.

55. DIPTIH MANASTIRA ORAHOVICE

Početak XVIII st.

Manastir Orahovica

R 79/892

Rukopisna knjiga od 32 lista. Veličina 31 × 19 (2°)

Pismo poluustavno i kurzivno s raznim brojem redaka. Od lista 25 dalje prazno.

Ornamentike nema; Uvez: drvo u koži, gusto ornamentirano s pozlatom sprijeda i otraga.

Vodeni znak: grb sa jelenom.

Sadržaj: Pomeni živih i mrtvih iz Orahovice i raznih mjesta.

Koža pocijepana na hrptu i rubovima, kopče otkinute. Sve sveske se slabo drže, više listova volantnih, bez početka.

Na listu 1: »Ot 6 dec. 1737 g. iz varoši Pakraca.«

»Varoš Pakrac preosveštenjajšago gospodina arhijeraja sklavoniskago gospodina Nikifora Stefanovića služiteljnij prilučivšisja v monastiri o prazniku svetago arhijereja Hristova Nikolaja sebe za dušu pisa 12 forintu platio.«

56. SLUŽABNI MINEJ ZA JANUAR

Prva četvrt XVIII st.

U Orahovici, arhimandrit Arsenije Oraočanin

Manastir Orahovica

Orahov. 47. R 51/865

Rukopisna knjiga IV-355-5 praznih. Originalna folijacija slovima. Veličina 31,5 × 19,8 (2°)

Pismo srpski poluustav po 27 redova, srpski prepis s ruskog predloška. Ornamentika: na listu 1: crtana pletena zastavica. Uvez: daske s kosim rubom rebrima na hrptu, s kopčama, sprijeda i straga mali medaljon usred niza koncentričnih okvira.

Vodeni znak: grb pod krunom sa jelenom.

Sadržaj: Služabni minej za januar. Na istu 179—197: »14. I. služba sv. Šavi bez sinaksara.

Vrlo dobro očuvan. Na hrptu odozgo koža napukla.

List 355v: »Sapisa se sei minej rukoju mne grešnog arhimendrita Arsenija Oraočanina (Stojanović 4312, Brankovo kolo 1898/1593) Posle 1710 god. kada je Arsenije bio jeromonah (Stojanović 2206) došao je u Orahovicu iz Stupe 1696 (Stojanović 2012)

57. BOGOSLOVSKI ZBORNİK

1760. g.

Jeftimije Georgijević prepisao u Sremskim Karlovcima.

Manastir Orahovica

Orahov. 109. R 6/821

Rukopisna knjiga od 215 listova sa starom popraavljenom folijacijom.

Veličina a 19 × 15,5 (8°)

Pismo: srpski kurziv, po 23 i dr. redaka. Ornamentike nema. Uvez: novi, poluplatno.

Sadržaj: 1) List 1—3: Bukvica od Ž — 2) List 4—20: Učenje o ispovedi i pokajani. 3) List 21—23a: Učenje o tajni svetago krštenija. 4) List 29b—31: Učenje o tajni svetago miropomazania 5) List 32—

—66: Epitom skazanija sv. hrama, rizjego ... sačinjen blagoslovenjem preosveštenog Visariona Pavlovića ... 1741 g. 6) List 67—131: Zercalo bogoslovii o presušetstvenom sušetstvu Božii. 7) List 132—162: Propedija blagošetstiji i dolžnostej hristianskih ... na 1744 g. Dionisija Novakovića. 8) List 163—171a: Stoglov svetago Genadija. 9) List 171—177: Slovo božije v den toržestvenij svetije velikomučeničnici Ekaterini propovjedanoe preosveštenim Varlaamom episkopom Kolomenskim i Kaširskim v Sanktpeterburge — v 1726. 10) List 179—215: Voproso-otveti zelo polezni po razum svetija sobornaja i apostolskija crkve vostočnija.

List 178 nedostaje. Na prednjim koricama: Ovu dušepoleznu knjigu dade o svom trošku povezati u Oseku 12 oktobra 1915.

Protojerej Lazar Bogdanović paroh osečki.

Tom prilikom pogrešno su stavljeni sprijeda listovi 9—16.

Za Epitom:

Novaković, Bibliografija 40, Kirilović, Katalog 56. Za apis o caru Josipu II: Vehse: Gesch. d. deutsch. Höfe, 14 Bd, 197/158.

Za Propediju:

Hrišćanski vesnik 1890 IV str. 235—7

List 42: »Knjiga ova srpsko-pravoslavna monastira Orahovice u Slavoniji. P. L. B. M. O. (protojerej Lazar Bogdanović manastir Orahovica)

List 119—122: Eufimije Georgijević siju knjigu prepisal ju svojeju rukoju i predpisa leto meseca avgusta 10«

List 131v: »Konec i bogu slava O A M D R Ž Z V M N sov. apr. meseca 10 v. Karl.«

List 163v: »Sija knjiga Feodora Rajkovića kupi od popa na lizitaciji cenom 5 forinti i dade bratu svome Grigoriju Rajkoviću meseca dekembrija 28 dnja vo 1790 etla. V Novom Sadje popisa da zna čija je ostade.«

List 171a: Sov. In 28 1760

List 215v: 1768-ogo leta načal prohoditi Josif Vtorij imerator rimskih po vsem svojem carstvuju i zemli sa svoimi načalnim gospodstvujuštimi princ Albertom i veldmaršalom Laudonom i pročimi gospodijami i priide v Karlo ... meseca maia 12 i bist kod ih ekcele ... g. a. E. V. mit. Pavla Nena ... i v sabornej crkvi i vo oltar vhodil.

1768 leta sv. g. 15 prestavisja blaženopočivšij preosveštenij arhiepiskom i mitropolit (Pavel Nena-doć-dodano) v Karlovcie i ogreben v sabornej crkvi ... na srede pod trulom togožde meseca 31. bist nedelja.«

58 PRAVILO MANASTIRA ORAHOVICE

1782—1789. g.

Manastir Orahovica

Orahovica

R 66/880

Rukopisna knjiga III + 129 listova. Veličina 32,7 × 22

Pismo: srpski kurziv sa različitim brojem redaka. Ornamentike nema. Uvez: karton u polukoži.

Sadržaj: List 1—5v: »Sofronij božiju milostiju pravoslavni episkop Slavonjski. Pravilo monastirja Orahovici od 16. jan. 1745« (kopija), list 6v—16: »Odluke s monastirskog sabora od 1782—1789 (sve istom rukom), list 16v dalje: zapisnici orahovičkog sabora i druge odluke do 1860.

Vođeni znak: kruna sa grbom, figura sa čekićem, bubnjem i pticom. Dobro očuvano. List 91 volantan.

Brankovo kolo, 1898 str. 1597.

List 5v i 6: zapisi o posjetama 1693. do 1828. g.

59 O BRIJANJU BRADE

1832—1833. g.

U Egeru i Pečuju jerej Gavrilo Gregorović

Manastir Orahovica

Orahov. 217. R 9/824

Rukopisna knjiga 129 str. na sivkasto plavom papiru. Veličina 19,5 × 11,9

Pismo srpski kurziv XIX st. sa različitim brojem redaka, većinom 28. Ornamentike nema. Uvez: zeleni karton.

Sadržaj: 1) List 1—110 str.: Rasprava o običaju nošenja brade i o brijanju iste, list 111—113: »nedostatočno bila i zato lišajetsja svojego pisanija« (zapis na listu 110v). 2) List 114—129: Spis o crkvenom raskolu.

Očuvano, Listovi između 69 i 86 izrezani, mjesto njih umnut tekst na bijelim listovima. Isto tako na listu 110. Na kraju odresci od 5 odsječenih listova.

List I: »Iz knjig jereja Gavrila Gregorovića, kotora počela jest vo Egre, prevodom svojim goda 1832-go u načalu novoga leta i dokončana 1833-go meseca 10-vria dne 6-go v Pečuiskom grade Rime«

PAKRA

60. POMENIK MANASTIRA PAKRE

Druga polovina XVIII stoljeća i početak XIX stoljeća

Manastir Pakra

R 84/896

Rukopisna knjiga od 43 lista. Veličina 29 × 17,8

Pismo štampanim slovima i kurzivnim dodacima. Ornamentike nema. Uvez: karton u koži, srijeda i otraga malo raspeće u uskom okviru i zapis »većnie pomeni«

Sadržaj: List 1—2: Cin litije o umrlim, list 3—5: Pomeni (kurzivom), arhiepiskopom Grigorije, episkop Ničifor i Sofronije, arhiman-drit Ničifor, Gavril i Leontije, igumeni od Evlogija do Dionisija, dodano Gerasim, list 6 i 7: prazni, list 8: umetnut sa litijskom sti-hirom hramu 1915, list 9—11: prepis prethodnog čina litije i pome-na načinjen poslije smrti episkopa Kirila 1807 i igumana Gerasima, sa kasnijim dodacima do 1924. Ostalo prazni listovi.

Dobro očuvano. Ima volantnih listova. Koža mjestimično oštećena. V. V. Krsić: Opis manastira Pakre prilog k istoriji srpske crkve (Stražilovo) Novi Sad 1886.

Mitrop. Grigorije — osnivač man. 1556.

ep. Ničifor Stefanović — 1750

ep. Sofronije Jovanović — 1757

ep. Kiril Zivković — 1807

iguman Gerasim bio je 1785 (Zap. kod Krsića 16—17).

PAKRAC

61. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Zadnja četvrt XVI st.

Pripadao manastiru Ravnoj Reci u Sandžaku

Pakrac

Episkop u Pakr 43. R 34/848

Rukopisna knjiga I + 234 listova. Veličina 30,3 × 19,7 (2°)

Pismo po 25 redaka, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 2 crtni pleteni krugovi i inicijal B. Uvez: Drvo u koži sa izvučenim rubom, rebrima na hrpu. Srijeda medaljon sa Raspećem u okviru, otraga okvir s uzdužnim prugama u sredini.

Vođeni znakovi: Sidro u krugu s pontramarkom CB, IC, M, P-TAZ iz 1573—1595

Sadržaj: 1) List 1—104: Psaltir s pjesmama, troparima i Bogorodičnima. 2) List 105—185: Posledovanje sabranija vseletnago Velikog posta i Uskrsa. 3) List 186v—213: Časoslov po ustavu Save Jerusolimskog. 4) List 214—232: Ukaz hoteštom držati psaltir si s molitvami.

Dobro sačuvano. Treba učrviti pojedine listove.

Na listu 232 (XVII st.): »Sii psaltir monastira Ravne Reke«.

List 232v: »Ponježe da se zna pri amire velikom sultan Mehmed i pri vezire Sulejman paši otočastvom žetot grada na Reci Mileševi tožde vreme bist po vsai Serbcei zeml i po Đunavscej rece oskude-

nije va sem hlebom i vinom se bist va leto 7194 (1686)«

»Paki pri sem caru i veziru uzeše kauri Budim i poharaše Vlašku i Bačku i pridoše čete do Dunava va leto 7195 (1687).

Uvi nam i v ta leta biše ljutije rati i krvem izlitije i plenenije hristijanskom rodu ot trekletih Turkov i Nemcov i razsejase po vsej zemli Srbskij narod i mi zde sv. Andrej. (Ispod toga isto u modernom prijepisu) (Stojanović 1870—72)

List 233: »Sei psaltir duhovnika kir Serafiona i jerom., i popa kir Timotea i jerom. Milevaca da se znae. Obnovi se pri svetejšem arhi-episkopu našem Kirijo kir Vičentiju mnogaa i jemu letu u sv. Andrej v leto bitija 7222, ot rož. Boga slova 17. (A EI) meseca fer. 24 dan«.

List 233: Da se znade kade bii ljuta zima i velik sneg leto Gospodne rož. 1725 i tada postavi se gospodin mitropolit Moisej Petrović pri djeneralu Otavi i tade je pao meseca dek. 7 dan va nedelju i ... žao do Djordjeva dne.«

Na prednjoj korici: »Sia kniga glagoljema psaltir Bogorodice devoti jesi«. Na prednjoj korici ceduljica: »Broj ex 1653. Psaltir s Mesecoslovom i Časlovcem Rukopis XV—XVI st. Nađen u manastiru Pakri, kamo je donesen iz man. Ravne Reke u Sandžaku«.

62. PRAVILA MANASTIRA KOVILJSKOG

1733. g. sa dodacima

Kovilj, po naređenju Visariona episkopa bačkog

Pakrac

Pakrac 151. R 65/879.

Rukopisna knjiga I + 16 listova. Veličina 30,5 × 19,5

Pismo srpski kurziv sa raznim brojem redaka. Ornamentike nema.

Uvez: karton u koži sa uskim okvirom naokolo.

Sadržaj: list 1—9: Pravila manastirska potpisana episkopom Visarionom Pavlovićem 17 marta 1733 god., s voštanim pečatom i »pristjaženijem« na listu 9. List 9v—12: prazni. List 13—16v: Odluke istog episkopa na man. saboru 17. VI. 1746. s pečatom i potpisom i »pristjaženijem«. Zadnja korica (okrenuto): formular molbe arhi-episkopa karlovačkom Pavlu Nenadoviću.

Vrlo dobro očuvan.

List I: Broj 151 ep. knjiž. u Pakracu«

List Iv: »Iz rukopisnih knjig J. Šakabent episkopa bačkago, segedinskago i egarskago v N. Sade 1785 g.«

63. CRKVENO-POLEMIČKI ZBORNİK

1780. g.

Kiril Živković nastojatelj manastira Grgetega (?)

Episkopska biblioteka Pakrac

Ep. knj. Pakrac. R 12/872

Rukopisna knjiga, 178 strana. Veličina 18,7 × 11,3 (8°)

Pismo rusko-srpski kurziv, po 23—26 redova. Ornamentike nema. Uvez: karton u koži sa inicijalima K. Ž. P. (Kiril Živković Piroćanac?)

Sadržaj: 1) Gospodina Leona Sapiehi ... pisanie do Iosafata Kunceviča ... o unii ... pečatano 1773 v Halle. (prepis). 2) Strana 69—176: »O jedinjoj vere i edinoj crkvi«, na kraju bilješka: 20. 20. noev. 1780 Sostavisja i prepisasja KŽP. 3) Bilješka o natpisu na kruni pape rimskoga.

Dobro očuvan.

V. Spomenica o vladičanstvu Pakračkom, Novi Sad 1930, str. 175.

64. ARHIJEREJSKI TREBNIK

XVIII st.

Pakrac

Pakrac I E 15/183. R 3/818

Rukopisna knjiga I-38 listova (28—38 prazni). Veličina 22 × 18 (8°)

Pismo štampanim slovima i kurzivom, prepis sa ruskog. Ornamentike nema. Uvez: karton u koži s pozlaćenim raspećem u sredini i uskim pozlaćenim okvirom.

Vodeni znakovi: Grb pod krunom sa lovačkim rogom.

Sagržaj: 1) List 1: molitve prošaljnija, list 3: nad grobom uspošog, list 6: nad telom umeršeg, list 8—12 posledovanije malago osveštenija vodi. 2) (kurziv) List 14—19: Čin osveštenija hrama, list 20—23: Osveštenije mira. 3) (štampana slova) List 24—26: Čin blagoslovenija kampana, list 26: Čin pokolebavšesja trapeze, list 27: Osnovanie hrama, list 27v: Molitva nad umeršim mladencem. c-f list 10: »O careh naših« (Marija Terezija i Josif II)

Dobro očuvano.

Na listu Iv: »I. Šakabent, episkop« (autograf).

Na listu I: br. 183 ep. knjiž. u Pakracu«.

65. SLUŽBA I ČIN OSVEŠTENIJA HRAMA

1786. (?) g.

Pakrac

Pakrac L E 13/96. R 7/822

Rukopisna sveska od III-1-38, — 1—34 str. Veličina 23,1 × 18,5 (8°)

Pismo u I svesci kurziv po 27 redova u drugoj štampanim slovima po 19 redova. Ornamentika: Na listu smeđe crvena zastavica sa baroknom mitrom odozgo. Uvez: od polutvrđog papira.

Sadržaj: 1) List 1—34: Služba osveštenija hrama. 2) List 35—38: Na umovenije nog. 3) sv. II, list 1—34: Čin osveštenija hrama, u

svesku umetnut dvolist (novi) »Nadpisanije na 4 daščicah«. Na listu 33 u tekstu naveden datum osvećenija hrama pri mitropolitu Mojseju Putnik. 1789 g.«
Posljednji list II sveske volantan.
Zapisa nema.

66. ZBORNİK MOLITAVA I DR.

Kraj XVIII st.

Joanikije arhimandrit srpski u Moskvi

Pakrac

Pak. 80. R 16/831

Knjiga rukopisna sa štampanim umecima, sa 106 rukopisnih i 54 štampana lista. Veličina 18,5 × 14,2 (8°)

Pismo: rusko-srpska redakcija, poluustav sa po 18—25 redova. Ornamentika: vinjete u štampanom dijelu (rusko izdanje XVIII st.) Uvez: karton od slijepljenih listića, smeđa koža s medaljonima u uskom okviru sa obje strane.

Sadržaj: 1) list 1—77: Kanon anđelu, molitva po časah, kanon Bogorodici. 2) štampani dio: »Plač« inoka Fikare, Ispovedanije Kalista Ksantopula, Kanon za umrle, Kanon Odigitriji, na posljednjoj strani rukom: Molitva ot besov sb. Zosimi igumena Sloveckoga. 3) List 78—106: Kanon Paraklitu Maksima Greka, Pravilo od oskvernenija, Služba za Uskrs.

Trošan

Na listu 89v: »Sia knjižica mne grešnago Ioanikija arhimandrita srbskoga, pisa na Moskve leta 179.«.

67. RUDUJALA OS(VJA)ŠCANIEJ ČENMICI

Kraj XVIII st.

Episkopska knjižnica u Pakracu

Episk. knjižnica u Pakracu, br. 182. R 14/829

Rukopisna knjiga, V + 20 + V listova. Veličina 24 × 17,8 (8°)

Pismo po 24 reda, rumunjsko, štampanim slovima. Ornamentika: List 1: crtana zastavica s medaljonima Hrista, Bogorodice i sv. Jovana Krstitelja. Uvez: karton u koži — crvena s pozlatom.

Vodeni znak: grb s krunom i lijerom unutra i »Honig«.

Sadržaj: Služba osveštenija hrama.

Vrlo dobro očuvano.

List 1: »Iz knjig Josifa Ioannoviča Sakabente Episkopa Veršač. i proč. Leta 1796.«.

68. UDŽBENIK

Kraj XVIII, početak XIX st.

Pakrac

52

P. bibl. II V 13/179. R 2/817

Rukopisna knjiga od 1—80 listova. Veličina 17,5 × 11,3

Pismo: kurziv sa različitim brojem redova, većinom 23 i 25. Ornamentike nema. Uvez: karton sa kožom na hrptu i uglovima.

Vodeni znakovi: grb sa inicijalom T.

Sadržaj: 1) List 1—64: Gramatika (ortografija, etimologija i sintaksis). 2) List 65—78: Aritmetika bez početka. Na listu I upisano »lekarstvo od uha«.

Između lista 64 i 65 iskinut prednji dio drugog sastava.

List 1: »Ex libris. F. Iuannovich«

List 78v: »Central Buch und Musikalien Handlung Max Herzig Wien

I. Franzensring 22«.

PETRINJA

69. PRAVILO SV. SPIRIDONA

1790. g.

Petrinja, paroh Nikolaj Vladislavljević

Petrinja

Br. 37, 38, 5a, 5b/820

Rukopisna knjiga IV—27 listova. Veličina 23 × 18 (8°)

Pismo štampanim slovima po 15 redaka prepis s ruskog. Ornamentika: List 3v: gravira ikone sv. Spiridona »iždiv(enijem) Vikentija Rakića Fenečkog 1800 g.«. List IV barokni frontispis s figurom Hrista odozgo i naslovom u sredini. Uvez: karton u smeđoj koži s uskim pozlaćenim okvirom i ornamentiranim krstom u sredini.

Sadržaj: List IV: »Pravilo iže vo svetih oca našego Spiridona episkopa Trimifiskago čudotvorca spisanno mnoju nedostojnim Nikolajem Vladislavljevičem prvim parohom petrinskim, meseca avgusta 14 dnja leta Gospodnja 1790 (5a: leta 1790)«. 1) List 1—20 (5b—19): »Meseca dekembrija vo 12 den prepodobnago oca našego Spiridona čudotvorca Trimifiskago (služba). 2) List 21—22v: »Vedati podobajet jako ošte slučitsja prazdnik svetago Spiridona v nedelju svetih praotec, ideže hram jego« (5b 20—21). 3) List 23: Veličanja naročitim svjatim, imže v Moskovskih psaltireh veličanija...« (5b 22)

Odično očuvano. Kod 5a gravira na listu III volantna.

List II Lik desnij (5b — lik levij) »Ova kniga jest pravilo cerkve Petrinske hrama svetitelja Spiridona, spisana parohom domaćim leta 1790, meseca avgusta«.

70. TREBNİK

1793. g.

Petrinja, paroh Nikolaj Vladislavljević

53

Petrinja

Petr. 24/6. R 4/819

Rukopisna knjiga VII—69 listova (66—69 prazni). Veličina 22,5 × 17,4 (8°)

Pismo štampanim slovima po 15 redova, prepis s ruskoga. Ornamentika: Na listu V frontispis, okvir sa simbolom sv. Duha. Između listova 34 i 35 ulepljen je bakrorez ikone Bogorodice. Uvez: karton u crvenoj koži sa pozlaćenim baroknim okvirom.

Sadržaj: List V: naslov: »Blagopotrebojne i nužnejše ispravljenije vo svetih tajnah si jest krštenija, pokanjanija, pričaććenija, jeleosveštenija jakože i nekojih obrjadov ili ceremonijah hristijanskih: ih že sveštenoslužitelije crkvnij ne otmnenno i osoblivo nabludavat dolžni: v kratce sobranno i spisanno it knjigi Kijevopečerskago trebnika. Meseca aprillia 30 dnja leta 1793 v Petrinje«. List VI—VII: Oglavljenje od 27 sastava.

Dobro očuvano, ali list III i IV iskinut.

List IV: »Trudom i revnostju Nikolaa Vladisavleviča pervego paroha petrinskago bratii sveštenoslužiteljem crkovnim jakože i proććim blagoććestivim hristianom v poleznoe upravljenje. Knižka sija spisana jest leta, meseca i dna pred pervim listom naznaććenego. V Petrinje«. V. Pravilo sv. Spiridona iz 1790 (R 5)

PLAŠKI

71. ČETVEROEVANDELJE

oko 1537. g.

Možda u Lavovu (Moldavska)

Plaški

Plaški 665. R 42/856

Rukopisna knjiga III—411 listova (list 407—411 prazni). Veličina 30,5 × 21 (2°)

Pismo po 18 redova, moldavska redakcija s rusizmima, poluustav. Ornamentika: Na listu 1 pletena kolorirana zastavica i pleteni inicijal V. Na listu 19 zastavica sa pletenim krugovima i veliki inicijal K sa rascvjetanom granom. Na listu 130: zastavica od šarenog pletera u tamnoplavom okviru i zeleno-žučkasti Z., na listu 201 pletena zeleno-crvena zastavica i P istog tipa, list 318: pleter u tamno ljubičastom okviru i pleteno kolorisano V. Uvez: Kraj XVII početak XVIII st. Daske sa izvućenim rubom, rebrima na hrptu u koži, sprjeda i otraga jednaki zapadni križ u medaljonu usred okvira sa pozlatom. Obrez pozlaćen sa koloriranim cvijećem.

Vodeni znakovi: Vepar tipa B-13575 iz 1545 sa varijantama od 1535—1578. Na umetnutim listovima 93—95 tri polumjeseca tipa Nik. 867, 868, iz 1696 g.

Sadržaj: 1) Skazanje priemlešteje. 2) List 11—13v: Glave Matejeva evanđelja, list 14—18: Teofilaktov predgovor, list 19—125: Matejevo evanđelje. 3) List 125—127: Glave Markova evanđelja, list 127—129: Predislavie, list 130—195: Markovo evanđelje. 4) List 196—198v: Glave Lukinog evanđelja, list 199—199v: Predislavie, list 200: prazan, list 201—313: Lukino evanđelje. 5) List 313v: Glave Jovanova evanđelja, list 314—316: Predislavie, list 317: prazan, list 318—390: Jovanovo evanđelje. 6) List 391v—401v: Zbornik dvanaest mesecem, list 398—402: evanđelje Velikog posta, list 403—405: evanđelja različna.

Koža na hrptu i na rubovima pocijepana. Jedna kopča otkinuta, od druge ostao komadić kože. Izgubljena 3 lista, između 92—96 umjesto kojih su umetnuta 3 lista pri uvezivanju, srednji 94. iskinut.

List 406: »Ne poveliććanie, a ni proslavu, niže li proustrojenje každomu po svojej ludosti do которого božieo hramu, abi što i gde nameneno, ne bi othodno bilo, v imja božie stansja. Ja mnogogrešni i rab božii Mattei inako reććeni Macej iz zemle Ruskoj grada Ilvova i s podružiem svojim Nastasijeju položi jesmi siju knigu rekomiju jevangeliije tetr k uči i hvale milostivomu bogu i preććistoj jeho materi Mariji, slavnom jeja Blagovešteniju, do mjesca svetago manastirja rekomogo (po brisanom napisano kasnije). Krušidola u Morovaniji ććrkvee. A vaša milost oćći i bogomoljci mene grešnoga komu na srdca Bog položi v molitvah pominajte i mojego oćća Semiona i mater moju Mariju, brata mojego Stefana. A ta ja kniga položena u prvoreććennoj ććrkvi. V leto 7045 indikta 10 a po naroženii Gospoda našego Isusa Hrista 1737. Abi sia kniga ne bila otdalena ot togo mjesca svetago više pisanoga a kto bi smjel toje učiniti, iz bi mal siju knigu otdaliti da nareććetsja jako jedin ot razbojnik i grabitelj svetih božiih ććrkvii i imati bude sud za to pred Bogom. Amin.«

List II (crvenim, proba pera): rijeći iz teksta i azbuka. Ispod toga pečat bibl. episkopije Plaški.

List 18v: »Sije svetoje i sveštennoe evangeliie sveto prediteććevskija obitelji (našćća) Goemirskija, podpisano poveljenijem preććnejsjago oćća i togože manastirja (togda bivšago) arhimandrita pri gospodinu episkopu kir Danilu Jakšiću, leta gospodnja 1752 mjeseca ijunija 25.«

List 406v: »Leta Hristova 1911 zapade snijeg pred Božić i nastade vedrina prava zimska suša više mjesec dana. U februaru nastade lijevo vrijeme i blage prave ljetne kiše, tako da je svijet sve uzorao do pred Blagovijesti. Ali 21. marta nastade bura sa snijegom, ma prava zima.

List 409v: »Siju svetuju ijevandeliije pisa Petar u Studenic svetomu Simeonu Mirotoćću ocu Iovani materi Despi Kati Bog da prosti. ććašććuku (?)

72. SLUZABNIK

1642. g.

Marko

Biblioteka Episkopije Plaški

Bibl. Episkopije Plaški, br. 676. R 27/841

Rukopisna knjiga: I + 210 listova. Veličina 20 × 14 (8°)

Pismo po 19 redova srpski poluustav. Ornamentika: List 74: uska zastavica s biljnim motivom, list 99v: uska pletena zastavica. Uvez: daske s izvučenim rubom, u koži s izlizanim ornamentom.

Vodeni znakovi: sidro u krugu s kontramarkama AC, PF, GB3 i SS iz sredine XVII st.

Sadržaj: 1) List 1: poučeniye sv. Vasilija Vel. k jercom, list 3: Zlatoustova liturgija, list 35v: liturgija Vasilija Vel, list 53: preždeosv. služba, list 64v: služba Večernje, list 66: jutrenja, list 67v—70v: otpusti — prekid teksta. 2) List 71—73: molitve iz Trebnika, (bez početka). 3) List 74—99: evanđelja sv. Strasti. 4) List 99v—206v: apostoli i evanđelja praznikom Gospodskim i naročitim svetim od meseca septemvria do mca avgusta; subotom i nedjeljam Velikog posta; u svetuju i veliku nedelju Pashe. 5) List 206v—210: molitva juže glagolet arhieriej ili duhovnik prošennu za grehi vse, i druga molitva tomuž; Heruvika v subotu Velikuju. 6) List 210v: izvod iz epitimijaka o epitimijama.

Trošan. Knjižni blok je raskliman. Izgubljeni su listovi: iza lista 8: 1 list, iza lista 14: 1 list, iza lista 70: čitava X kvaterna, iza lista 86: 1 list, iza lista 90: 1 list.

Na umetnutoj ceduljici: Prepis Služebnika Jeronima Zagurovica iz 1554. Napisao Marko.

Rukopisna i štampana knjiga. Izd. Muzej Primenjene umetnosti, Beograd 1952, str 49, br. 80.

List 210: Svrši se sie božstvnije knigi liturgije, v nih že priložihom otpuste že i vzglašenja večernja i utrnja, molitvi že litijnie i različnie na potrebu, evangelia strasna že i vskrсна, i apostoli, i jevangelia prazdnikom gospodskim, i naročitim svetim ot meseca sek. do meseca avgusta, i apostoli i jevangelia Velikie četrdesetnice. Sie svrši se v leto osmo (!) tisuščno 150. Poneže ne pisa Duh sveti, ni angel, no ruka brenna i duh grešni i unili, tem že kolene preklon molju se i mil se deju: pojušćim ili pročitajušćim ili prepisujušćim, ašće budet čto pogrešno, ispravljajte a mene o sem trudivših se (!) bla-goslovite, a ne klnite, Marka.

Prednje korice: »Pope Stojače kaži mi kako ču ono poati večeri toi taini grički volim.« (XVIII v.)

Sad odi krug sluncu 23 a luni 14 (ruka XIX v.) Neka se zna Gavriil Višošević.

List I: slavenskim slovima grčki tekst »tu dipnu su tu mistiku...«

(Večeri tvojeja tajnija). Pomiluj nas Bože po velicej milosti... (jek-tenija za mrtve). Zadnja korica: Simo Ananija »Tu diplusu tu mistiku...«

73. PROTOKOL CRKVE DIVOSELAČKE

1754. g.

Jerej Joan Vuinović

Biblioteka Episkopije Plaški

Bibl. Ep. Plaški br. 667. R 76/889

Rukopisna knjiga I + 80 + 47 + 58 (s izgubljenim listovima u sredini). Veličina 30,5 × 20 (4°)

Pismo s raznim brojevima redova, kurziv. Ornamentike nema. Uvez: daske u koži. Sprijeda medaljon s raspsecem u okviru, otraga pravovaonik u ornamentiranom okviru.

Sadržaj: List I: Protokol crkve Divoselačke hrama Roždestva Presvetija Bogorodici... 1) List 1—80v: protokol krštenih od 1754 do 1777. Vodio prota Stevan Vuinović. 2) List 2—47: zapisi o vjenčanjima od 1756 do 1777. 3) List 1—42: o prestavljenima od 1767—1779 s pojedinim kasnijim dodacima. 4) Više poslovnih zapisa, novčanih računa itd. na raznim listovima.

Slabo očuvan, koža na koricama je pocijepana na hrptu. Knjižni blok se slabo drži. Na mnogim mjestima iskinuti su listovi, iza lista 80: 6 listova, iza lista 25 sve do lista 42 (u drugom dijelu), u trećem dijelu iza lista 1: 1 list, iza lista 43: mnogo.

V. M. Grbić, Karlovačko vladičanstvo, II, 1891, 170 i d.

List I: Protokol crkve Divoselačke hrama Roždestva presvetija vladice našeja Bogorodici... Paroha že togda bivšago o izdati rečenom mestu Protokolu, vo eže protokolirati novoroždennih i kršćaninim mladencev sice o venčavšihsja i prestavlišhsja pravoslavnih izručen sej protokol od ih Preosvešćenstva Gospodina Episkopa Karlovačkog i pročaja kir Daniila Jakišcia sveščemoiereju više pomjanute parohie Joannu Vuinoviću u Medku 4go Novembra 1754go goda Podpisah že sobstvennoju rukuju togda bivši magister škole Medak Pokrovo Bgredne. Magister Aleksij Joannović.

List 80: »Sei kniga mne crkve Roždestva Presvete Bogorodice cerkve Divoselske podpisa svojuju rukuju Jerej Feodosie Dragaš paroh fervara 12 1786 go.

List 24v—25v: dugački zapis episkopa Joanna Jovanovića od 7 febr. 1786. g. o neredu koji je našao u crkvi tu u vezi s time uputstva. (1783—86)

List 44v—45: Zapis iz 1812 g. episkopa M. Miokovića.

List 50: Leta 1767 decem. 12 popisata čelad od Divosela: domovi, spol muški, spol ženski — do lista 55v.

List 58: Petar Petković.

Gospodinu Danilu Jakišciu pravoslavnomu Episkopu Karloštadskomu, pomorja Senskago Like že i Korbavie Zermaneže i Zvonigrada

do Dalmacije i Banije do vode Gline mne že gospodinu i arhipastiru vse molistivješemu čestno ožidatjsija ruko celovanie. U Plaški. Mihail Počuča. Slava (1751—1751)

74. ČITULJA MANASTIRA MESIČA

1788 s nastavcima do 1867. g.

Krsta Manojlović, naručilatelj Mojsije, arhimandrit mesički

Episkopska biblioteka Plaški

Bibl. Ep. Plaški br. 673. R 85/897

Rukopisna sveska I — 22 lista. Veličina 23 × 17 (8°)

Pismo crkvenoslavensko s raznim brojem redova. Ornamentika: kitnjasti, crveno-crni inicijali. Uvez: polukoža, naslov odozgo.

Sadržaj: 1) List 1—4: Služba mrtvima. 2) List 4v—22v: Spiskovi imena patrijarha Arsenija i Josifa, vojevođe srpskog Stefana, arhiepiskopa, episkopa (od Georgija do Sergija), arhimandrita, jeromonaha, ktitora itd.

Trošan.

Arhimandrit Ilarion Zeremski, Srpski manastiri u Banatu . . . , Sremski Karlovci 1907, str. 157.

Na prednjoj korici naslov s podatkom o početku pisanja 8. jula 1788. O manastiru: »Kratkaja povest o obšte žitelnom monastire Mesiče. . . Budim 1798« (Vikentije Ljuština)

75. ŽIVOT SV. SAVE OD TEODOSIJA I OBRETENIJA GLAVE JOVANA KRSTITELJA

XVIII st.

Biblioteka Episkopije Plaški

Bibl. ep. Plaški IV 678. R 68/882

Rukopisna knjiga I-147-11-3 (prazna lista). Veličina 20,2 × 15 (8°)

Pismo kurziv XVIII stoljeća sa 20—24 retka. Ornamentike nema. Uvez: daske u koži, sa obe strane okvir sa dijagonalama i cvjetovima.

Vođeni znakovi: Tri polumjeseca i lik viteza sa kontramarkom IW
Sadržaj: 1) List 1—147: »Žitije iže vo svetih otca našego Savvi pervago arhiepiskopa i učitelja serbskago spisano prepodobnim Domentijanom ieromonahom manastira Hilandara. Razuma ničetoju oderžim . . .« Na kraju: »Po vsem vašej ljubvi priložih poleznuju povest o obreteniji svetago Ioana glavie«. 2) List 1—11: 11 febr. »Obreteni čstnija glavi slavnago proroka predteči i krstitelja Gospodnji Ioanna«. Na listu 1v pri kraju: »Ekstrakt iz protokola krštenih crkve Vaznesenija vo Ostervice, od 1857«, s potpisom Isaaka Dimića administratora parohije.

Dobro očuvana.

Na listu I: »Sije žitie iereja Spiridona Ličiniča«

Ispod toga: »Prestavisja moj test Ioann Ličinić dne 12. sept. 1853.

Večnaja bude njemu pamjat. Isaak Dimić.«

Na listu III otraga: Gospodine plovane Savva Ličina da si zdravo i veselo . . . radi volije Božije — Božije«.

76. SLUŽBA OSVJASTENIJA HRAMA

XVIII stoljeće

Biblioteka Episkopije Plaški

Bibl. Ep. Plaški, br. 303. R 13/828

Rukopis II + 27 + 19 + 5 prazne. Veličina 23,8 × 18

Bez oznake izdanja, na papiru s grubom i tekstom »Dago — Ocdina«. Uvez: Karton u crvenoj koži s pozlatom.

Sadržaj: 1) List 1—24: Služba osvjašćenija hrama. 2) List 25—27: Na umovenije nog« 3) List 1—19: Čin osvjašćenija hrama (s bilješcima na margini).

Vrlo dobro.

List I: »I-aja kniga. Čin osvjašćenija hrama vo upotreblenie Arhijejeja IV br. 303«

List 1: »Stefan Stratimirović (Episkop vršački 1786, mitrop. Karlovački 1790—1836).

U rumunjskom rukopisu istog sadržaja, koji je pripadao Episkopskoj knjižnici u Pakracu br. I. E. 4/182, a ima bilješku »Iz knjig Josifa Ioannovića Sakabente Episkopa Veršačkog i proč. Leta 1796«, i koja ima uvez istog tipa kao i ova knjiga, leži dopisnica adresirana Arhimandritu Mironu patr. mandatoru, Pakrac« s tekstom: »Pl(aški). 9/2. 7. 88. Ako imate jedan prepis arhijerejskoga čina osvjašćenija crkve, bez koga bi možda sami mogli biti, pošljite mi. Imate li pak jedan samo, koji je za tamošnju biblioteku i upotrebljenje nuždan, pošljite mi taj za neko vreme samo, dokle ga ovdje prepisati dadem. (Potpis nečitljiv: možda Genadije Dimović?). Prema tome ova je knjiga bila 1888 .g. poslana iz Pakraca u Plaški i tamo je ostala, a prvobitno pripadala Vršačkoj episkopiji.

77. SLUŽABNIK

1847. g.

Samuil Popović prota korenički

Paroh D. Malobabić, Plaški, Kolarić

R 29/843

Rukopisna knjiga od 54 strane. Veličina 18,5 + 16 (8°)

Pismo crkvenoslavensko, po 24—26 redova. Ornamentike nema. Uvez: karton u koži s metalnim okovom, pozlaćeni krst u sredini i dva ukrasa na uglovima.

Sadržaj: čin večernje, jutrenje, liturgija, blagoslov koliva, čin pentikostije, moleban.

Dobro sačuvan.

Podaci o pisaru u »Universalis Schematismus eccl. cleri orient. eccl. Gr. n. u. r... Hungariae... pro anno 1846/7«. str. 82/86

PLAVNO

78. POMJANIK IZ PLAVNA

U Radljevačkoj kapeli (Plavno) protojerej Petar Petranović

Plavno
R 87/899

Rukopisna sveska od 11 listova. Veličina 19 × 13 (mali 8°)
Pismo novi kurziv sa različitim brojem redova. Ornamentike nema.
Korice od kartona.

Sadržaj: (na koricama): »Pomjanik usopših rabov božjih priložnikov svetago velikomučenika i čudotvorca Georgia v Plavni suštem«.

1) List 1: Pomen priložnika. 2) List 2—4: Popis priložnika s navodom poklona (novac, oranice itd.) (za vječni pomen). 3) List 6—7 sličan popis za pomen na liturgiji. 4) List 9 i 9v: Popis osoba koji su za života priložili poklone za pomen.

Dobro očuvano.

Prednje korice: »Godine 1906. Sredio ovi pomjanik protojerej Petar Petranović privremeni administrator ove parohije i utvrđeno, da crkveno tutorstvo ima godišnje iz crkvenih sredstava izdavati dotičnom parohijskom svešteniku po 12 kruna za parastose upokojenim priložnicima u nedjelju pred pokrov u ovoj crkvi, a u kapeli Radljevačkoj na dan hramovske slave 9. IX. svake godine. Ovaj pomjanik u prepisu pripada kapeli Radljevačkoj.«

ŠKARE

79. PSALTIR S POSLEDOVANJEM

Tri dijela iz kraja XVI, početka XVII i sredine XVII stoljeća

Nikola (?)

Škare

R 32/846

Rukopisna knjiga II + 419 listova, Veličina 19,5 × 13,5 (8°)

Pismo po 22, 24 reda, raznih ruku, srpski poluustav. Ornamentike nema osim male zastavice na 210v. Uvez: Daske u koži sa izvučenim rubom i rebrima na hrptu, sprijeda medaljon sa Raspećem u okviru. Otraga barokni ukras u sredini.

Sadržaj: 1) List 1—2: Predislovlje k čten, list 2v: tropar i kondak na vavedenje Bogorodice, list 3—24: Posledovanje svetogo pričešteni-

ja. 2) List 25—154: Psaltir s molitvama. 3) List 154v—210: Časoslov po činu Jerusolimskom s Moisejevom pesmom, vazdviženijem Panagije i dr. 4) List 210v—274: Mesecoslovie ili Sinaksar vsegod leta, Velikog posta i Pedesetnice i dr. 5) List 274—279: Tropari vaskrsni, subotnji, Bogorodični i dr. 6) List 279—312v: Akatisti i kanoni 7) List 313—337v: (rkp. III): Evandelja vaskrsna, uskršnja služba, akatist živonosnom grobu i vaskresenije. 8) List 338—409: Skraćeni oktoih za sedmicu, na kraju ublaženi kroz nedelju s-evandeljima i kondaci vaskrsni 9) List 410—418v: Čin osveštenja vode, tropari i kondaci arhiepiskopu Arseniju i Simeonu Mirotoču, pshalija Kirila Filosofova. Na posljednjem listu olovkom znak Škare (selo u Lici). Na listu 418v dolje: »Nikola«

RAZNO

80. SLUŽABNI MINEJ ZA MART

Sredina XVI stoljeća

U Rusiji

R 52/866

Rukopisna knjiga od 107 listova. Veličina 20,2 × 14,5 (8°)

Pismo po 19 redova, ruski prepis sa srpskog predloška, poluustav, ruskosrpska redakcija. Ornamentike nema. Uveza nema.

Vodeni znakovi: Tiara tipa Briquet 5013 iz 1557/60 g.; vrč tipa Briquet 12900 iz 1554/56 g.; kugla tipa Briquet 14005 iz 1553. g.

Sadržaj: (bez početka) služabni minej za mart, počev od službe sv. Gerasimu 5. III do službe sv. Vasilija Ankirskog 22. III s prekidima zbog izgubljenih listova.

Trošan, bez korica, bez početnih listova i bez kraja. U sredini su izgubljeni listovi: iza lista 6: 1 list, iza lista 14: 6 listova, iza lista 18: 2 lista, iza lista 101: 1 list i sav kraj. Na početku nedostaje 3 kvaterni i 1 list 4. sveske.

81. PRAKSAPOSTOL

Treća četvrt XVI st.

U hramu Osečenici jeromonah Venijamin

Odj. 9, pol. 3, br. 92. R 50/864

Rukopisna knjiga od 301 lista. Veličina 29 × 20,5 (2°)

Pismo po 22 reda, srpski poluustav. Ornamentika: Na listu 1 zastavica pleteni zeleno-crveni krugovi. Uvez: XVII st. daske sa kosim rubom u koži, sprijeda uski okvir sa medaljonom u sredini, straga koncentrični okviri s uzdužnim prugama u sredini.

Vodeni znakovi: Sidro u krugu s kontramarkama M, B, CB, C—BS, te volovska glava s kontramarkom HS. sve iz treće četvrti XVI st.

Sadržaj: 1) List 1—274v: »Dejanije i poslanice sa skazanijama«. 2) List 274v—288: »Skazanije izvestno — sinaksar. 3) List 288—301: »Tipik sborniku 12 mesecem«. S prokimenima na kraju. Koža na hrptu pocijepana. Tekst je čitav. Prva sveska se slabo drži. List 301: »Sii praks pisa se pri hramu svetago čudotvorca i arereja Hristova Nikolae glagoljemi Osečenica prii igumeni Filoteju i jeromonahu rukoju mnogogrešnago Veniamina i jeromonaha i ašte budet što pogrešno i čtuštii i prepisujuštii molim se ne klnite ljubvi Hristove radi, n blagoslovite trudivšago Gospoda radi. Na prednjm korici ceduljica: »odj. 9, pol. 3, br. 92. Praks-apostol crkve sv. Nikolaja (manastira Osečenice,) rukopis jeromonaha Venijamina god. (?) Nađen u filijalnoj crkvi u Brezovcu (parohija Novopavljanska).

82. DVA FRAGMENTA IZ SLUŽABNIKA

XVI i XVII stoljeće
R 28/842

Rukopis, a) Jedan dvolist, srpski poluustav XVII stoljeća sa 24 rečka b) Jedan list na papiru XVI stoljeće. Srpski poluustav po 22 rečka.

Sadržaj: Evangelija vaskrsna v nedelju na utreni, od I-pol. III evanđelja.

83. TREBNIK S DODATKOM IZ ZAGUROVIĆEVOG PSALTIRA

Prva pol. XVII st.
Okolina Gračaca (Lika)?
R 21. MS Inv. 55

Rukopisna knjiga s dodatkom iz štampane u početku, 357 listova. Veličina 18,5 × 13,8 (8°)

Pismo s raznim brojem redaka, raznih ruka, većinom po 20 redaka. Ornamentike nema. Uvez: daske s izvučenim rubom, rebra na hrptu, koža s izlizanim medaljonom sprijeda i glatka otraga.

Vodeni znakovi rukopisnog dijela: sidrou krugu s trolistom i kontramarkom bV, tipa Nikolaev 176 iz 1635. g., kruna sa zvjezdom i polumjesecom s kontramarkom 3BP kao Nikolaev 169 iz 1634. g. IC kao Nikolaev 1409 iz 1603 i BBG, te arbalet u krugu.

Sadržaj: 1) List 1—89: iz Zagurovićeva psaltira 1570. Tropari i ipakoi, Zapis i mjesecoslov 2) List 90—307: Trebnik — čin krštenja, vjenčanja, ispovjedanja, pobratimstva, pogreba, odejanije rase i dr., svetiti maslo, služba osveštenja vode, ishoditi s kristi, molitve u vinogradima, na vsaku potrebu itd.; čini primanja prihodeštih od latinske vjere, o postu, o otpuštanju grijehova, o razrešenju anatemi-sanja, molitva za grijeh. 3) List 307v: paraklis Bogorodici (samo početak) 4) List 308—345: iz Nomokanona o praznicima, stepenima braka i 5) List 345 do kraja: tropari, stihire i sl.

Trošan, koža na hrptu oštećena, kopče otkinute. Stampani dio bio obojan pri hrptu i lijepljen, većina listova otpala. U rukopisnom dijelu ima listova otpalih, ali je tekst većinom očuvan. Nedostaju listovi: iza lista 25: 1 list, iza lista 307: 1 list, iza lista 344 — 6 listova, kraj iza lista 357.

84. SLUŽABNI MINEJ ZA AUGUST

1684. g.

Jeromonah Hristofor u skitu sv. Đorđa u Banji pri manastiru Rači 1924. R 54/868

Rukopisna knjiga I—180 listova. Veličina 31,5 × 21 (2°)

Pismo srpski poluustav, po 27 redova. Ornamentika: na listu 1 crtana pletena zastavica. Uvez: daske sa žlijebom gore i dolje sa kosim rubom sa strane. Sprijeda koncentrični okviri sa dijagonalama, krinovima i rozetama.

Vodeni znakovi: 3 polumjeseca s kontramarkom HZ, jednako Nikolaev 274/1688.

Sadržaj: 1) List 1—164: Službe za august 2) List 164—169: Sovo Jerefema Sirina na preobraženje 3) List 169—174: Apokrifno slovo Jovana Bogoslova na uspenije Bogorodice 4) List 174—179: Slovo Joana sireč Marka na useknošenje Jovana Preteče (29. VIII). 5) List 179—179v: O ustavljeni posta drevnimi

Dobro očuvan ali koža na hrptu i na rubovima napukla, jedna kopča otkinuta.

Letopis Matice srpske IV, 1828. sv. IV, str. 9 (Pripadao manastiru Beočinu)

List 179v: »Vsesilnoju blagodatiju prebeznačelnago nevidimago otca, pospešestvom že i postatnago jago slova i svršenejem životvorošta-gu duha, Boga v Troici jčedinog načrtan bist mesečnik brejnoju rukoju mnogogrešnago i huđšago v inčeh Hristofora jeromonaha, v skite svetago velikomučenika i pobedonosca Georgija, na meste zovomoje Banja, pri monastiru Rači. Otčstvo že mi zemla, mati že grob, temže molju se i mil se deju čtuštii ju ili prepisujuštii jelika pogrešenije v nem obreštet se ne posuždati, ni ponositi, elo bo slab i neispravljen izvod imeh. Jesteže k semu i svoje skudomije. Mirobitija leto 7193, rok rož. Hristova 1684 iunija« (Stojanović 1824) Na margini: »V. Milan Marin učitelj u Golubinci (Srem). 1893 g.« List I: crvenom olovkom »Golubinci«, prekriziženo »Pakrac«. List Iv: olovkom »Sia kniga . . . 1777. Nevješti crteži na listu I, Iv, 180, 180v.

85. RUKOPIS MANASTIRA KRUPA

XVIII stoljeće
Krupa

Iz zbirke Boška Desnice, Obrovac
MSH 59. R 80

Rukopisna knjiga od 19 listova. Veličina 27,5 × 18 (4°)

Pismo: različiti broj redaka, srpski poluustav. Ornamentika: na prvih 15 listova 3 kolone u žutoj arkadi. Uvez: Karton u koži, sprijeda okvir s nizom medaljona, straga 6 trokuta s rozetama.

Vodeni znak: Svetac s krunom i granom sa inicijalom SH baroknog stila.

Sadržaj: List 1 »Manastirska bratija za Goemirje manastir«. Zapisni imena iz raznih mjesta, list 1: manastir Krupa, list 2: manastir Krka, list 3: selo Zegar itd. Zapis se nalaze i na koricama.

Trošan ali čitav

Na početku lista 1: 1725

Na listu 16v: 1742

List 18? 1735, 1736

List 19: 1740.

86. RETORIKA IGNATIJA BUZANOVSKOG

1729—30. godine

Dionisije Novaković u Kijevu, Mogilanska akademija.

Antikvarijat

MSH 80. R 75

Rukopisna knjiga I—343 listova. Veličina 20,5 × 16,5 (8°)

Pismo: latinica i ćirilica. Kurziv XVIII st. po 21 red. Ornamentike nema Uvez: Karton u koži. Sprijeda medaljon s Kristom a otraga s Bogorodicom katoličkog stila.

Sadržaj: Latinska i ruska predavanja Ignatija Buzanovskog iz 1729/30 u Kijevu u Mogilanskoj akademiji. Pisao Dionisije Novaković — dominikanac, kasnije profesor u Novom Sadu a zatim budimski episkop. List 281v—291v: ruski tekst — propovjed na Blagovijesti, list 293—300v: propovjed na praznik krštenja list 307—308: propovjed na praznik rođstva Kristova

Vrlo dobro očuvan, ali prvi listovi oštećeni crvotočinom na donjem uglu, koja postoji i u uvezu.

Glasnik srpske pravoslavne patrijaršije 13,14/1924 o Dionisiju Novakoviću

Na listu I: »Ex libris Dionysiy Novakowicz: Verbi divini praedicatoris«

Na listu Iv: N—100

Na listu 343: »ex libris R Patris Dionysii Novakovich.

O Dionisiju Novakoviću vidi Stanojevićevu enciklopediju III str. 155—156 (Grujić)

87. LJETOPIS I DRUGA DJELA DIMITRIJA ROSTOVSKOG

1760. godina

U Moskvi, Jovan Damjanović, monah Isidor u kući kneza Golicina
R 74/888

Rukopisna knjiga: 300 listova. Veličina 33 × 21 (2°)

Pismo ruski poluustav s raznim brojem redova u raznim dijelovima knjige. Ornamentike nema osim vinjete na listu 2 (naslovni). Uvez: karton u koži, sprijeda i otraga koncentrični okviri. Vodeni znakovi: grb grada Jaroslavlja (s medvjedom) i inicijali Ja M L E i F S G P. Sadržaj: 1) List 1: (13) sastav o pokrštenju Rusiji i prvom mitropolitu Mihailu 2) List 1—94: Letopis Dimitrija arhiepiskopa Rostovskago i jaroslav . . . 3) List 95—158: Runo orošennoje, Dogmat presv. Bogorodice, Čudesa presv. Bogorodice. 4) List 160—161: Opisane ikone Bogorodice Troeručice 5) List 164—174: Nastavljenje svjaćenikom o ispovedanii čad duhovnih. 6) List 175—186: O bjelom klobuke prenesennom ot vethago i novago Rima 7) List 187—189: Reč velikom Gosudarju Imp. Petru Aleksejeviču arhier. Dimitrija, 8) List 189—190: Karmina novohavlenomu čjudotvorcu Dimitriju mitrop. rostovskomu, 9) List 190—191: Alfavit černečeskij (stihovi) 10) List 191v—192v: O terpenii i stradanii Hristove ot ran 11) List 192v—198v: Videnije proroka Jeremii. Voprošenje i ovest o 4 rekah, Svetao Grigorija slovo o tridesjati srebrenicah, Grigorija čudotvorca čudo (viđenja na Uspenije); Kniga Runo orošennoe, čudo 5; O meseceh tolkovanie (mart i septembar); Sv Mošti u Novgorodskoj sv. Sofiji 12) List 199—206v: Blagodarstvennoe strastej Hristovih vspominanije i molitve . . . 13) List 209—211: Donošenje Sinodu mitrop. rostov. Arsenija o sv. Dimitriju 1757 g. 14) List 212—212v: Molitva Bogorodici Ahtirskoj; Reestr crkvam i obrazom 15) List 213—222: Tropar i kondak sv. Dimitriju, O javlenii mošcej, Čudesa sv. Dimitrija, 1757. g. 16) List 223—233: Služba sv. Dimitriju 17) List 235—254v: Kniga glagolemajia o rossijskih svjatih (letopis) 18) List 255—238v: Poučenija sv. Dimitrija u nedelju Strašnog suda i dr. 19) List 286—293v: Božie osobennoe blagoslovenije . . . v denj brakoščetanjia vel. kn. Petra Feodoroviča s EIVis. Ekaterinoju Aliksievnoju 1744. g. povedannoe Simonom episkopom Narvskim 20) List 294—297: Slovo v denj koronacii imp-ce Jelisavete 21) List 297—297v: Molitva Bogorodici Ahtirskoj 22) List 298—299: umetniti dvo-list — Tabel skolko vo vsej Rossijskoj imperii imeetsja eparhej i v nih cerkvej, i monastirej, arhimandritov, i igumenov, i vsjakih činov.

Blok je ispao iz korica. Na početku nedostaje 12 listova. Ostalo je sačuvano. Na listu I (13) v: o prenosu mošti mitrop. Mihaila 1730. g. i podizanju crkve sv. Andreja Prvozvanog pri Jelisavete Petrovne 1747. g.

List 1: Ispod naslova — Az mnogogrešnjij Ioan Damianov, v monaseh Isidor, rodom i vospitaniem cesarskija oblasti vengerskija stolica gradova Budima i Pešti, pri reke Dunae, priidoh vtoriceju iz Ierusalima v carstvujuščij grad Moskvu, i iz Moskvi v Ierusalim, i be vo

inih gosudarstvih, izobretoh svetoe pisanie novojavlennago svetitelja Dimitrija Rostovskago, zovomo Letopisac i ina pisanija v sej knize obretajuščajasja sobrah vkratce.

(drugom tintom): Mlademu sinu Dimitriju pokloniku Hristova groba Gospodnja

List Iv: Sija kniga Dimitrija Damijanoviča roždeniem grada Budima hačina sina.

List 93v—94: Az mnogogrešnij, roždenija i vospitanija, vengerskago stoličnago grada Budima, cesarskoj oblasti, Ioan Damjanov. narečennij v monahah Isidor. Vtoriceju ot Ierusalima v bogospasaemij carstvujuščij grad Moskvu priidoh, i sobrav dušepoleznaja iz raznih knjig pisanija, kotoraja pisana v bogospasaemom že carstvujuščem grade Moskve v dome lejb-gvardii konnogo polku rotmistra knjaz Petra Jakovleviča Golicina, i pri ego knjaginje Marje Semenovne, i pri sine ih knjaze Georgie Petroviče, a pisana togož domu svjaščenicom Andreem Kondakovskim i djačkom Semenom Kirilovim 1760 goda.

List 158: prepis zapisa iz štampanog izdanja Čudesa Bogorodice iz 1696. g. u Černigovu pri care Petre Alekseviče.

List 191v: Ispod naslova »O terpenii i stradanii Hristove ot ran«: B Vahadjače grade, v Maloj Rossii, vo dvore gospodina polkovnika Miloradoviča, obretoh knigu na polskom dialekte naricaemuju Ivanet, vo onoj obretoh ta stradanija Hristova, a pretolkoval onuju Jakov Poljak.

List 198: pod sastavom »O mjesjaceh tolkovanie« (iz Prologa): Obretoh sie pisanie v carstvujuščem velikom grade Moskve, vo obiteli svjatago Bogojavlenija Gospodnja u sobornija crkvi, na levoj strane severnih vrat, na paperti. 1760 goda meseca ianuarja 12 dnja.

List 233v: ispod službe sv. Dimitriju: Pisana s pečatnoj, a pečatana v moskovskoj tipografii 1759 go goda mesjaca aprillia. A pisana v Moskve iereem Andreem Kondakovskim 1760—go goda iunja 3 dnja.

List 234: dolje potpis »Ioann«.

List 297: na kraju »Slova v denj Koronacii«, kurzivom: Makarie Serbin propovedal va carstvujuščem grade Moskve va sabornoj cerkvi Uspenija Bogomateri v denj svjatago apostola Marka 1760 leta roždeniem cesarskie oblasti grada Temešvara v Banate a postrizhen va carstvujuščem grade Moskve va manastire ikonno Spasovskom pri grečeskom manastire hramu svjatago Nikolaja.

Na listu 208 sprijeda (prazan), olovkom sadašnjim rukopisom: »Nadeno u knjizii Ljetopis Dimitrija Rostovskog rukopis Jovana Damjanova iz Budima«.

List 300: Paisej jerm (onah).

Na umetnutoj ceduljici sprijeda: Ljetopis Dimitrija Rostovskog napisao Jovan Damjano iz Budima.

Kost. Kost. 27 44 (Lep) 6 46 (Lep) 2 I. B. 6 DA. MAN. 178 ?

Lep. 51 Lep. 50 32 Lep

Olovkom: Ljetopis štampan u Beču 1790.

88. ŽITIJJA SVETIH IZ MINEJA ZA JANUAR I FEBRUAR RUSKI

1771. g.

Vjerojatno u Rusiji ili na Svetoj Gori neki svećenik ili monah Nekada pripadao svećeniku Jovanu Opačiću u selu Gornji Biljani R 89/2621

Rukopis ćirilski I + 234 lista (posljednji pri uvezu nefolijiran, prazan). Folijacija izvorna u gornjem desnom uglu brojkama-slovima. Veličina 16 × 9,8 Pismo po 15 redaka teksta s naslovima sastava iznad toga i s oznakama svećica na svakom 8. listu. Ruski bezpovis s oblicima i pravopisom iz druge polovine XVIII stoljeća. Ornamentike nema.

Vodeni znaci: »tri polumjeseca« s ukrasima i s inicijalima FC u kombinaciji s grbom ili sa 3 zvijezde iz 1571. i 1572. g. (vidi M. Grozdanić-Pajić: Vodeni znak: »tri polumjeseca«, Bibliotekar, god. XX, br. 5, Beograd 1968, tip X, str. 540). Uvez: dašice s kosim rubom u crvenoj koži s jednostavnim ukrasom: uski okvir po rubu s dijagonalama u sredini.

Sadržaj: List I: Žitija svetaca: sv. Vasilija Velikog, list 69: Antonija Velikog, list 145: mučenika Mavrikija, list 163: patrijarha Tarasija, list 195: patrijarha Flavijana, list 209: mučenika Ničifora, list 267: prepodobne Marije Marine i oca njenog Evgenija, list 291: mučenice Efrasije, — žitija velikog sastava, vjerojatno prema Dimitriju Rostovskom

Koža na hrptu se osušila i pocijepana. Tekst je čitav, neoštećen. Ruski zapis pisara na prednjoj korici i listu ispred teksta: »Vo slavu svjatija edinosuščinija i nerazdelimija Troici, Otca i Sina i Sv. Duha, vo polžu že hristoljubom (1) čitatelju. Vozri bogomudri čitatelju na žitija stradanija, terpenija, trudki i podvigi Vasilija Velikago, Antonija bogopodobnago, voistinu velikago (i drugih) svjatih pisani v sej maloj knjižici, i neusumnisja zraj (kako jako) bezplotni žitelstva (hu) na sem setnom i mnogostrastnom) svete. Poneže ne ot vnešnih (fi)losofov imišljena, no ot svjatih bogo-umozritelnih mužej, sij est: Afanasija Aleksandrijskago Velikago, Amvrojaja episkopa Mediolanskago i inih, ihže ne dostanet vremena povestovati. Dostoverno sočineni sut. Tokno eliko možeš porevnuj žitiju, terpeniju, ljubvi, vnemli že, ašče ti ne budut na ispravljenje, to budut na osuždenie, i ašče obrjaščeš v sej knjižici pogrešenija, to ljuboviju, množestvo grehov pokrivajuščuju, ispravi, i sie tvorja, v denj sudnijm zdovzdajanja spodobišijsja, i zdravstvuj ot Gospode i o truzdajuščemsja Gospoda moli leta Gospodnja (1771)«.

Godina se slaže s kronologijom vodenih znakova.

Na listu 14, po donjoj margini ide kasniji zapis, crnom tintom: sija — kniga — mne — sveštenno — jereja — Joanna — Opačića — ot — sela — Gornji — Biljani — meseca — junija — 27 den — leta

Gospodne — godu 1765« (ili 1705? — u tom slučaju može se pomi-
sljati na pogrešku: 1705 mjesto 1805, ili možda 1795?)

89. NARODNE PJESME

1837. g.

Mih. Gerčić (?)

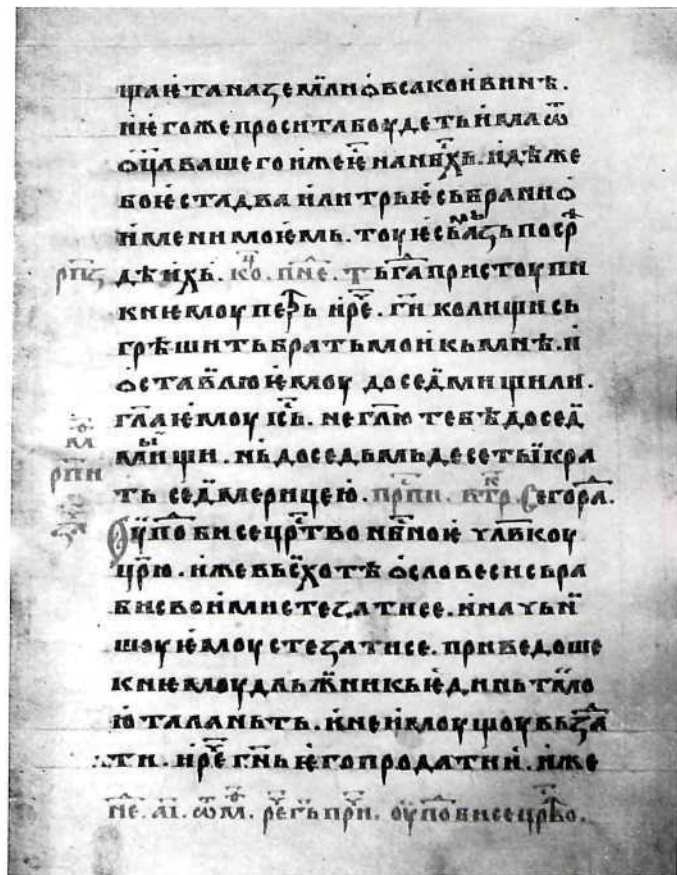
R 1/816

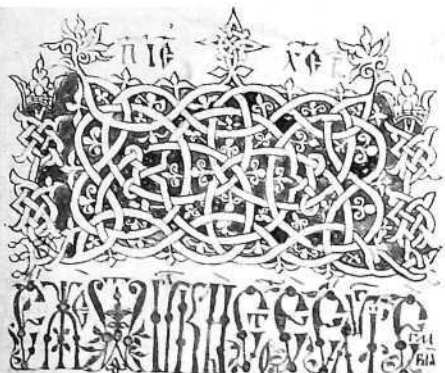
Rukopisna knjiga, II + 129 listova. Pismo — latinica, po 22 reda.
Ornamentike nema. Uvez: polukoža

Sadržaj: »Narodne Pjesme za uezselenie y zabavu naivishe zalyu-
bleni ztrana y onih koi weszelye lyube, napisao godine 1837 — zbor-
nik narodnih i građanskih pjesama, 208 pjesama.

Tekst: listovi 1—119, 119v—122: prazni, list 123—128: Oglavljenje.
Dosta očuvan

Na unutrašnjoj strani prednje korice: »Sija knjiga pripadaet Johanu
Sekullichu« (osim imena i prezimena pisano ćirilicom).

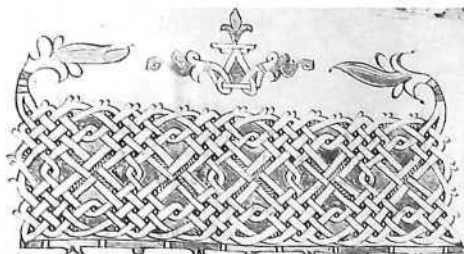

ПОМНЕЖЕ ОУБО ЛМОУЦІ ПЛУЕШЕ
 УНИНТИ ПОВѢИТЬ ОНЪ ВЪ СГО
 ВЛАСНІИ ВЪ СЛѢВѢШЕ АКОЖЕ
 ПРѢДШЕ СЛАВНІЕ ЖЕ НЕ ПРѢВЛА
 МО ВНАЦН Н СЛОУГЫ БЫВШЕ И
 СЛОВЕИ. Н ГВОЛНИ И ЛАГѢ ПО
 СЛѢДОВАШОУ ВЫШЕ ВЪ СЕ НЕ ПИНО. ПО
 РЕДОУТѢ БѢ ПИСАТИ ДРЪЖАВНЫИ ДЕСОФІ
 ЛЕ. ДА РОДОУЛѢ ИШЕ О ПНУЖЕ ПЛОУЧІА
 СЕ СІИ СЛОВИ ОУТАРЪЖЕНІЕ СЕВЛА. КЪ ЗАУЧІЕ
 БѢ ВЪ СЛѢВѢ СГО; БЫ ВЪ ДНІИ ПРАДА. ПРѢУЕ.
 ПАРОВЪ ШВО УТІИ СГО ПРѢУЕ СЛАУРОГІИ:

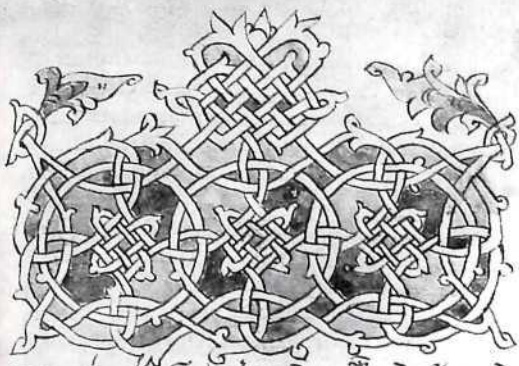
1

2

ТЕЛЕН МНОГА И ФАРИСЕА. ДАЖЕ ДО ОУТИ СІГО ДА
 ЗАРА. ВЪ СЮ ПЛОУ ВЕШ ПАРЖИИ. ПОЮЖУЮКИ СІИ
 ХОЛОГИИ. ПАСИ ВЪ РА СТОИ ВЪ СЕРНЫ. ДАДОМОРАИ
 ЦѢ. Г. НЪ КТО ИЕ. Г. ПЪЖЕ СЪПРИЧІИ СЪКА. САМО
 ГЛѢВЪ ДВЕ СІИ ПОВТОРИ. ГЛѢ. А. САМО ГЛѢВЪ:

НЕ ПОМЛАНІЕ СЕ ФАРИСЕНСКИ БРАТІИЕ. НЕО ВЪ СНО
 СЕН СЕВѢ. СМѢ РИТЕС. СМѢ РИМЪ СЕВѢ ПРѢБЪМЪ
 МАТІАРЕСКИ ПОЩЕНІЕ ЗОВОУЩЕ. ОЩЕТИ ПЛѢ
 ГРИИЕ: — ФАРИСЕН. ПЪЩЕСЛАВІИ ПОВѢЖАМЪ.
 ИЛИ ФАРА ПОСАЛІИ ПРѢКІСАМІЕ. ПРИСТОУТИ
 СТО КТОКѢ СЪ ДНІОМОУ ВЛѢ. ПЪ ОВЪ ОУБО
 ПОХВАЛИСЕ АНИШЕ КАГАИ. СЪВЪКЕ ПНУТОЖЕ ВЕ
 ЦАВЪ СПОЖАМЕ ДА РОКАСІИЕ. ВЪ СІИ СТОКМАИ ОУ
 ПІВЪ ДІМЕ ХЪ БѢ. АКО УЛКІОЛЮЮЩЕ: — СЛА. ГЛ. И
 СЛАСЕ ДРЪЖИТЕЛІО ГІИ. ВЪ МЪ КОЛІКО МОГОУТЪ

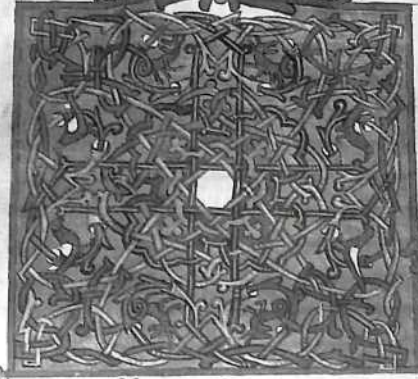

ВІСРОСАЛІМѢ СТЫНѢ ЛАВРЫ ПРѢПОДѢЛАНГО И

БСОНОВАГО СЦА ПЛШЕГО САВА. СІЄ ПОСЛА ДОВА
ПІЄ БВАІАТЬ НВАПРОУІНХЪ, ІЄ РАЛІСКИИ СТЫН
СЪБЫТЕІИ. СКАЗЪ МАЛЕН ВЕЧЕРІИИ. ПРѢКЖЕ
ЗАХОЖЕНІА СЛАСКУНАГО, ІАКО ПРИІАЕЖЪ. Ф. МЪ ДНѢ
ВХОДИШЬ КАНДІЛО ВЪ КНИГАПЕЛѢ. И ПКОРИШЬ
МѢТАЛІИ ПРѢСТАПЕЛЮ. ИШЬ ІСЛЕПАІШЬ МАЛОЕ.
И СЪБРАВШИ МСЕ БРАТІА МЪ ВЪ РІСОВЪ. И ПАТІИ П
ІІПЪ ІЄРЕН. БЛАГЕСІ БЪ НАШЪ ВЪ СЕГЪ. И ПІАКО НА
ІИМАІШЬ СІКАНСІА РХЪ. ПРИІТІЕ ПОСЛОВИМСЕ, П
ИНОИ ПРѢМАГІ ПЛІИИИ ФЛЛѢ. СЛВА ДШЕ МОІА
ГЛА. ТИХІИМЪ ПРЛВІИИМЪ ГЛѢМЪ. ИГОСЕМЪ СЛІЕД.
ГН ВЪ ВЛІСТЕ ВЪ САРЪ ПЕЛН. ПОСТАВЛІАН ПЛ. С.

гла
25

Tipik, 1590. g., kat. br. 41

ВЕЖЕ СІКІСЪ СТОЛО СТОРНІЕ

ВОНЕЖЕ ОУБОМНОСО СІИ НАТІШЕ.
ІИИИТИ ПОВѢСТЬ. ОИЗ ВЪ
СТОВАНЫХЪ ВЪНА ВЕШЕ. ІАКО
ПРЕДАШЕ НАМЪ. ИЖЕН СПРЪКА
САМОВІДЦИ. И СЛОГЫ БЫВШЕ

НАРО. ІТНАГО ІСР СНА ІСО. НАХРІИ:

ГЛА

Cetveroevangelje, kraj XVI — poč. XVII st., kat. br. 11

И ТѢБѢ ГИ КЪ ДА КИ СЪ ДНѢ
МОЮ • БѢ ЛОН НА ТѢ ОУ ПЛО
КА . ДА МЕЛОСТЫ КЪ СЕ КЪ
ВЪ КИМ • НИ ЖЕ ДА ПОС
ЛѢ ТЮ ГЛА СЕ КРА ЗЪ МОЮ • Н КЪ
КЕН ТРИ БИ МЕН ТЕ МЕЛОСТЫ ДЕТ СЕ •
ДА ПОСТЫ ДѢ ТТЕ БЕ ЗА КО ПО УЮ ЦЕ И
КЪ СЮ ІЕ • ПО У ГИ Т КО ІЕ ГИ СКА
ЖИ ДИ • Н СТЪ БѢ ТВО И МА ОУ
У ПЛЕ • НА СТА КИ ПЛЕ МА ІЕ СТИ НХ
ТВО Ю • И МА ОУ У ПЛЕ ІА КЪ ГИ
ІЕ СІ БѢ СІ ІСЪ МОЮ • Н ТѢ БѢ
ТРИ БѢ КЪ ДНѢ • ПО ДА ЕМ И НЕ
ДО ТИ Т КО ІЕ ГИ • И МА ТИ Т КО
ІА КЪ ОА КИ СЪ СЮ ГИ • Г РѢ ХЪ
ІО ПО СТИ МО ІЕ , И НЕ БѢ ДѢ МІА МОЕ
ГО МЕ ПО ДА ЕМ И • ПО ДА ТИ Т КО ІЕ